

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Martie 2022 (Anul XIV) Nr. 157 (3/2022)

BOEM@

Martie 2022 (Anul XIV) Nr. 3 (157) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

3 / 2022

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: A.G. Secară, Tănase Dănăilă, Mihaela Avram, Grigore Grigore, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Ioan Gheorghită (Tulcea), Carmen Racoviță (București), Lidia Grosu (Chișinău), Silvia Curteanu (Iași), Melania Cuc (Bistrița), Dumitru Anghel (Brăila), Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: *InfoRapArt*

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: 0726 337376

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

- În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.
- Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Mihai Merticaru (p.8), Mihaela Avram (p.9), Dorian Marcoci (p.20), Eugenia Rada Ioniță (p.21), Veronica Orșoheian (p.22), Cristian Chiripuci (p.23), Victor Acioacărlănoaiei (p.24), Mónica Tóth (p.25), Stejărel Ionescu (p.32), Florea Constantinescu (p.33), Andreia Negoianu (p.34)

Proză: Florin Logreșteanu: Templul din Lancrăm (p.12), Eugen Oniscu: Inima străinului (4) (p.27), Mihaela Roșioru: Wilhelm (p.37)

Cronică de carte: Nicolae Tzone: Cum se ajunge cel mai repede din Grecia la Dunăre (II) (p.10), Constantin Stancu: Hărțile durerii la poetul Coriolano Gonzáles Montañez (p.26)

Note de lectură: Lucia Pătrașcu: Nicolae Bratu - Rondelul de noapte (p.30)

Eseu: Ștefan Andronache: Ion Dongorozi - în corespondență (p.5), Petre Rău: Necuvintele din cuvinte (II) (p.17), Pablo Neruda: Cine moare (p.31)

Aniversare: Redacția: Cuvinte celebre despre mamă (p.3) / Cele mai frumoase poezii despre mamă (p.14)

In memoriam: Nichita Stănescu: Cele mai frumoase poezii (p.29)

Lumea copiilor: Camelia Oprea: Poezii (p.39)

Umor: Roland Florin Voinescu: Inaugurări (p.35)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.41)

Grafică:

Coperta I: Octavio Ocampo – *Ilusion art*

Coperta IV: Adam Martinakis – *Tut'Art 59*

Interior: Grafică de Elena-Liliana Fluture

CUVINTE CELEBRE DESPRE MAMĂ

Fără mamă nu se poate iubi. Fără mamă nu se poate muri.

Hermann Hesse

O mamă este sublimă tocmai prin ce o apropie de o ființă necuvântătoare.

Victor Hugo

Mamele au o vârstă unică; nu există mame tinere, mame bătrâne, mame frumoase sau urâte: există doar mame.

Alba de Cespedes y Bertini

Nu cărțile cresc oamenii, ci mamele.

August Strindberg

Poate că pe nimeni nu chinăm atât de mult ca pe propria noastră mamă; poate că pentru că nici o dragoste nu sacrificăm mai puțin: atât de siguri suntem că ne-a fost dată pentru totdeauna și că totdeauna ne iartă.

Jacinto Benavente

Există o ființă minunată față de care vom rămâne întotdeauna datori: mama.

Nikolai Alexeevici Ostrovski

Soția este necesară pentru un sfat bun, soacra pentru o primire bună, dar nimeni nu este ca o dulce mamă.

Lev Nicolaevici Tolstoi

Se pare că o femeie ar trebui să fie mamă pentru a fi venerabilă.

Victor Hugo

O mamă bună prețuiește cât o sută de profesori.

Johann Friedrich Herbart

Mama este numele lui Dumnezeu pe buzele și în inimile copiilor.

William Makepeace Thackeray

Inima mamei este un adânc abis la capătul căruia găsești de fiecare dată iertare.

Honore de Balzac

Tot ce sunt sau ce sper să devin îi datorez îngerului care a fost mama.

Abraham Lincoln

Mama, ideal de femeie, fermecător și venerat.

Lev Nicolaevici Tolstoi

Mamă, mi s-a întâmplat o mare nenorocire... Mai naște-mă odată!

Marin Sorescu

Mama este începutul tuturor începuturilor.

Grigore Vieru

Depărtează-ți pașii de cei ce nu onorează în femeie pe propria lor mamă. Fii mândru de această considerație ce o ai față de demnitatea feminină, ocrotind pe cea care ți-a dat viață, pe surorile tale, iar într-o bună zi pe acea ființă care va căpăta nobilul titlu de mamă a copiilor tăi.

Silvio Pellico

Femeile sunt de două categorii: unele sunt mai ales mame, altele iubite. Dacă le compari cu anotimpurile, femeia mamă este ca anotimpul ploilor: îți dă hrană, te potolește, îți înlătură toate lipsurile, te mulțumește prin sacrificiile sale proprii. Iar femeia iubită este ca primăvara, misterul ei e de nedestăinuit, farmecele ei sunt dulci și neliniștea ei îți trezește valuri în sânge.

Rabindranath Tagore

O mamă nu este o persoană pe care să te sprijini, ci o persoană care face sprijinul necesar.

Dorothy Canfield Fisher

Mama este banca la care ne depunem toate rănilor și toate grijile.

Thomas De Witt Talmage

Mamele sunt îngeri transferați din rai pe pământ.

Claudiu Ovidiu Tofeni

Mă simt nepuizabilă! În loc să lupt, eu farmec; în loc să înfurii, eu îi fac pe ceilalți să se topească. Și zâmbesc ușor, ca o mamă obosită căreia copiii i-au jucat prea multe feste. Mă simt mamă a tot și a toate - pântecul și pământul, cu imense aripi protectoare! Pasiune și simț matern contopite - precum noaptea, acoperind lumea, învelind-o, murmurându-i cântece de leagăn ca să-i aline durerea. Și ca și noaptea, sunt singură din nou, independentă, fără odihnă.

Anais Nin

O mamă înțelege ceea ce nu spune copilul.

Proverb evreiesc

Toată educația depinde de mamă.

Aristotel

Adevărata mamă nu este cea care-i dă viață copilului, ci bună creștere.

din Sfântul Ioan Gură de Aur

Niciun bărbat nu reușește fără o femeie pricepută în spatele lui. Soție sau mamă; dacă-s ambele, este binecuvântat cu adevărat.

Harold MacMillan

Vai de cel ce n-are mamă!

Proverb românesc

Dragostea de mamă față de copil este mai prețioasă decât toată averea de pe pământ.

Proverb românesc

(continuare în pag. 4)

În lume există un singur copil frumos, iar fiecare mamă este mama lui.

Proverb chinezesc

Dragostea de mamă este cea mai trainică legătură.

Stephanie Gertler

Sunt romane care ar trebui să înceapă ca și poveștile cu un "A fost odată...". Căci o mamă aplecată asupra copilului ei e ca și un început de poveste, când o revezi după ce a murit, și când tu însuți nu mai ești copil și nici nu ai alții.

Ionel Teodoreanu

Sufletele de mamă n-au nicio cumpătare la recunoștință, cum n-au nici la iubire.

Hortensia Papadat-Bengescu

Femeile sunt destul de prefăcute ca toți copiii să spună cu convingere că propria lor mamă era o sfântă.

Remy de Goumont

Mama este comoară dumnezeiască, o comoară pe care niciun om n-ar îndrăzni s-o târguiască.

Helen Hunt Jackson

Mama este mult prea inteligentă pentru a înțelege ceva ce nu-i convine.

Anne Morrow Lindbergh

Mamele sunt mai atașate de copii decât tații, pentru că sunt mai sigure că-s ai lor.

Aristotel

Mâna care mișcă leagănul este mâna care conduce lumea.

William Ross Wallace

Maternitatea are un efect foarte spiritual, totul este redus la esențial.

Meryl Streep

Munca oamenilor se măsoară cu ziua, dar munca unei mame nu se sfârșește niciodată.

Anonim

Nimic nu se compară cu îmbrățișarea unei mame.

Adabella Radici

Nu e ușor să fii mamă. Dacă ar fi ușor, ar face-o și tații.

The Golden Girls TV show

O mamă își poate ține doar o vreme copilul de mână, dar de inimă nu-i dă drumul până la sfârșitul vieții.

Anonim

O mamă bună valorează cât o duzină de copii.

Proverb spaniol

O mamă e cea persoană care poate lua locul oricui, dar nu poate fi înlocuită cu nimeni.

Cardinal Mermillod

O mamă se naște odată cu copilul ei.

Rajneesh

O sută de bărbați pot ridica o clădire, dar e nevoie de o singură mamă pentru a face o casă.

William Makepeace Thackeray

Oare cât de mult ajungem să plătim noi mamele pentru gloria maternității?

Isadora Duncan

Singurele mame pe care le poți uita de Ziua Mamei fără să apară probleme sunt mamele bune.

Mignon McLaughlin

Știu cum să fac orice, sunt o mamă.

Rosanne Barr

Totul este efemer în această lume nesigură, totul exceptând dragostea unei mame.

James Joyce

Un copil întrebat unde-i este casa va răspunde întotdeauna - la mama.

Keith L. Brooks

(din volumul "Mirajul mamei – cele mai frumoase poezii despre mamă", Editura InfoRapArt, 2011)

Ștefan ANDRONACHE

ION DONGOROZI în corespondență

Prozatorul Ion Dongorozi a văzut lumina zilei la Tecuci, pe 4 ianuarie 1894, fiind fiul lui Dionisie și al Ecaterinei Dongorozi.

Inițial frecventează Școala Primară de băieți nr. 1, iar mai apoi, continuă Gimnaziul Real de băieți „Dimitrie A. Sturdza” din localitate. Între anii 1909-1913, urmează cursul superior al Liceului „Vasile Alecsandri” din Galați. Studiile universitare le-a făcut în Capitala țării unde a absolvit Facultatea de Litere și Filologie, precum și Seminarul Pedagogic Universitar.

Primul debut al lui Ion Dongorozi avea să se producă în revista tecuceană „Freamătul” (II, nr. 1-3, 1912, p.62-67), în care a publicat articolul intitulat „Foi veștede”, dedicat regretatului poet simbolist Ștefan Petică, urmând ca, din anul 1920, să se afirme ca scriitor în prestigioasa revistă „Convorbiri literare”, după care avea să urmeze suita de colaborări și la alte publicații importante din țară: „Universul literar”, „Ramuri”, „Scrisul românesc”, „Adevărul literar și artistic”, „Cele trei Crișuri” etc.

Stabilindu-se în orașul Craiova, funcționează ca profesor de filozofie și geografie la Liceul Teoretic „N. Bălcescu” și Liceul Militar „D. A. Sturdza” pentru ca, ulterior, între anii 1926-1927, datorită implicării în viața spirituală a așezării, să preia conducerea Teatrului Național din bănie. Împreună cu poeta Elena Farago, între anii 1922 și 1929, a editat revista de cultură „Năzuința”. Pentru o scurtă perioadă (1931-1932), în timpul guvernării lui Nicolae Iorga, a îndeplinit funcția de prefect al județului Caraș, aici fiind preocupat, printre altele, și de îmbunătățirea revistei „Vatra Banatului” care apărea la Oravița.

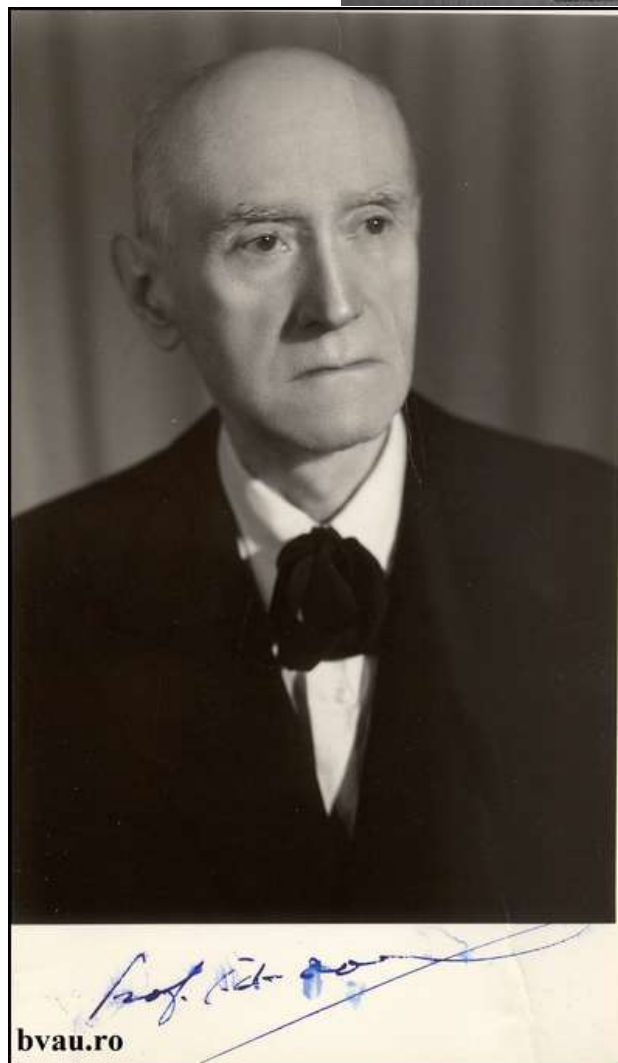
Stabilindu-se, în cele din urmă, la București, Ion Dongorozi a funcționat iarăși ca profesor de liceu, dar și în calitate de consilier în cadrul Ministerului Educației, devenind astfel coautor de manuale școlare împreună cu Simion Mehedinți.

Proza sa de factură scurtă, cu oarecare influențe semănătoriste și cu o predispoziție înnăscută pentru satiră, s-a remarcat prin suita de schițe și nuvele ce au fost publicate în cca. 20 volume. Menționăm printre acestea: „Cum s-a despărțit tanti Veronica” (1922), „Filimon Hâncu” (1924), „Signor Berthelotty” (1926), „Examen de bacalaureat” (1928), „Reprezentăție de adio”(1932), „Escapada” (1935), „A deraiat un expres”(1957), „Vâltori” (1958), „Star de cinema” (1971) etc.

Ion Dongorozi s-a stins din viață la 19 mai 1975.

* * *

Cu aproape cinci decenii în urmă, la Tecuci, în cadrul unei inițiative aproape de necrezut, pentru peri-

Ion Dongorozi, portret din colecția Bibliotecii V.A. Urechia – Galați

oada comunistă din acea vreme, a fost posibilă realizarea, într-o frumoasă casă de pe bulevardul Victoriei din oraș, a unui Muzeu al scriitorilor de origine tecuceană. O contribuție deosebită la realizarea acestuia a avut personalul Bibliotecii Municipale care a pus la dispoziția publicului vizitator cele mai reprezentative creații literare. Totodată, amintesc că au ținut să contribuie cu diverse documente, autografe, scrisori sau fotografii mai multe cadre didactice din localitate sau din Galați. Din păcate inițiativa, după nici trei ani de existență, a trebuit să-și închidă porțile, clădirea fiind nevoită să capete o cu totul altă destinație.

Ei bine, cu acel prilej, am avut posibilitatea să expun, într-una din vitrine, mai multe documente ce evidențiau și activitatea lui Ion Dongorozi, apreciat scriitor tecucean. Un prieten mai în vârstă, farmacistul Ionescu, care-l cunoscuse în copilărie pe acesta, m-a ajutat să-i identific vechea casă părintească, de pe strada Ștefan cel Mare, pe care, după fotografieră, am și expus-o alături de lucrările sale.

Desigur că amintindu-mi despre ceea ce mi-a fost dat să cunosc și să trăiesc, în perioada anilor 1972-1974, m-am gândit să reconstitui, într-un fel, o parte din corespondența expedită sau primită de Ion Dongorozi.

(continuare în pag. 6)

În primul rând, mă simt dator să-i mulțumesc regretatului meu coleg și bun prieten, Nedelcu Oprea, remarcabilul director care a contribuit la transformarea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” într-una din cele mai moderne și ambițioase instituții de cultură ale țării, care, aflând de salutara intenție a tecucenilor, mi-a pus la dispoziție o parte din scrisorile ce-i fuseseră trimise de către scriitor în ultimii ani ai vieții.

Așadar, pentru început, vom prezenta câteva dintre scrisorile ce-i fuseseră trimise, în perioada șederii sale la Craiova, unei rude apropiate din Tecuci, „tanti Atena”, care îi purta de grijă părintelui său ori fusese rugată să-i rezolve, la puțin timp după moartea acestuia, închirierea sau vânzarea casei părăsite. Deși misivele nu par a fi și datate, se poate deduce că această corespondență (intrată în posesia noastră fără plicurile care au circulat între Craiova și Tecuci) datează, în mod cert, din perioada șederii lui la Craiova, mutarea scriitorului la București producându-se după instaurarea comunismului.

Ion Dongorozi cu mama la Vizantea, 1904

Din prima scrisoare reiese faptul că se bucură că mătușile sale, Marta și Atena din Tecuci, îi poartă de „grijă (...) lui bietu' tata”. Evidențiază, desigur, și gestul omenos al farmacistului Clary Sachelarie [viitorul soț al marelui cântărețe Maria Tănase, n.n.], „care are o inimă de aur”. Deși recunoaște că ajunsese să fie gripat din cauza iernii, „totuși, dacă e absolută nevoie” ar fi dispus să pornească pentru a-l vedea pe „bietul bătrân”.

Deși între timp își pierduse ambii părinți aflați în orașul natal, câțiva ani mai târziu, „pe 27 iulie”, reia firul

corespondenței cu „tanti Atena”, care avea probabil grija casei, rugând-o să o „închirieze ovreiului cu 7000 lei anual”. Îi recomandă „Chiria plătită în două rate semestriale de câte 3500 fiecare”. Dacă acestuia îi „convine, atunci ai mata bunătatea și-mi iscăliți numele lui ca să fac contractul, să-l semnez și să ți-l trimit ca să-l semneze și el”. În caz de va accepta clientul, „de la 15 august cr.”, el ar putea să-i închirieze locuința. Cu acest prilej, Ion Dongorozi își indică și adresa străzii din Craiova: Barbu Catargiu.

Cu alt prilej, aflându-se cu soția, în partea a doua a lunii iulie, la băile din Olănești, îi comunică mătușei sale că nu a putut fi mai prompt deoarece a trebuit să meargă „la Timișoara pentru bacalaureat”. Din mesaj reiese, în mod clar, că problema vânzării casei părintești încă târăgănează, rugând-o să-l întrebe și „pe dl. Sachelarie dacă a primit vreo ofertă mai serioasă din partea cuiva”. Aflându-se cu gândul la ruda sa, dar și la orașul natal, el ține să afle: „Ce noutăți ne mai puteți da despre dv., și ce întâmplări mai de seamă s-au petrecut în Tecuci, în ultimul timp?”

Ceva mai înainte, amintisem numele lui Nedelcu Oprea. Pentru că acesta, care îl mai abordase și pe 23 iunie 1970, îi trimisese, pe 24 ianuarie 1972, o carte prilejuită de centenarul Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați, Ion Dongorozi a primit-o cu multă bucurie, din care motiv avea să-i expedieze și o scrisoare în care, pe lângă aprecierile pozitive, și-a permis și câteva recomandări.

Scrisoare adresată lui Nedelcu Oprea din Galați

Întrucât i se ceruse „părerea cu privire la seria de «Biobibliografii», scriitorul I. Dongorozi îi comunică faptul că „lucrarea primită”, adică prima din seriile de biobibliografii, ce fusese dedicată folcloristului și etnografului tecucean „Tudor Pamfile” [autor Constanța Bădic, 1970, n.n.] „a fost bine gândită și izbutit realizată”. Mărturisește că îi era

(continuare în pag. 7)

cunoscută „activitatea entuziastului și competentului folclorist“, dar că „abia acum“ reușește să aibă „o privire cuprinzătoare relativ la opera sa, precum și la importanța pe care acesta o prezintă“.

În baza vastei sale experiențe de publicist, dar și de întemeietor de reviste, el nu ezită să sugereze cum s-ar cuveni să arate celelalte lucrări dedicate viitoarelor personalități ale județului Galați de către Serviciul bibliografic al instituției de cultură: „poate că aș fi pus, sub portret, semnătura, aș fi dat ceva din corespondență, aș fi reprodus o pagină de manuscris, aș mai fi adăugat o fotografie (cele incluse sunt grăitoare), iar la grup nu ar fi stricat, cred, dacă se indica locul și data când a fost făcută fotografia.“

Are grijă ca, la post-scriptum, să facă o precizare memorabilă: „În ceea ce mă privește rămâne, firește, ca să-mi vină rândul mai târziu. Cum mi-ar sta, oare, să fiu trecut înaintea unui autor care a trăit și a murit înaintea mea sau care are mai multe merite?“

Am ținut să scoatem în evidență o parte reprezentativă din activitatea scriitorului Ion Dongorozi, precum și câteva din corespondențele pe care acesta le-a adresat rudelor din Tecuci ori unuia din ctitorii Bibliotecii Județene „V.A. Urechea“ din Galați.

[Conținutul scrisorilor:]

Dragă tanti Marta și dragă tanti Atena,

Țin să vă mulțumesc din suflet pentru grija ce o purtați lui bietu tata. Toată nădejdea mi-i în dv. și dl. Sachelarie care are o inimă de aur. Ceilalți, rude ori prieteni, s-au dus sau s-au împrăștiat demult.

Eu sunt încă gripat, totuși, dacă e absolută nevoie, nu mă uit și pornesc imediat. (Nu-i mai spuneți tatei că nu sunt tocmai bine să nu se mai sperie bietul bătrân.)

Vă rog mult insistați pe lângă mama să-îngrijească cum trebuie că voi avea eu toată grija de dânsa.

Încă o dată vă mulțumesc călduros și, sărutându-vă mâinile, vă trimit, pentru toți ai dv., multă sănătate.

Jean

Bune salutări din partea Tanței.

Dragă tanti Atena

Am primit scrisoarea d-tale de la 27 iulie și-ți mulțumesc pentru informațiile și lămuririle pe care mi le dai. Accept să închiriez ovreiului cu 7000 lei anual, obligându-se ca să repare peretele care e stricat.

Contractul se va face pe minimum un an, maximum doi. Dacă se face pe doi, atunci îmi prefer dreptul ca, la un an, să pot vinde casele; deci, el să se oblige să le evacueze dacă aceasta o va cere noul proprietar.

Chiria plătită în două rate // semestriale de câte 3500 fiecare. Francisa o plătesc eu, iar taxele, către Primărie, el.

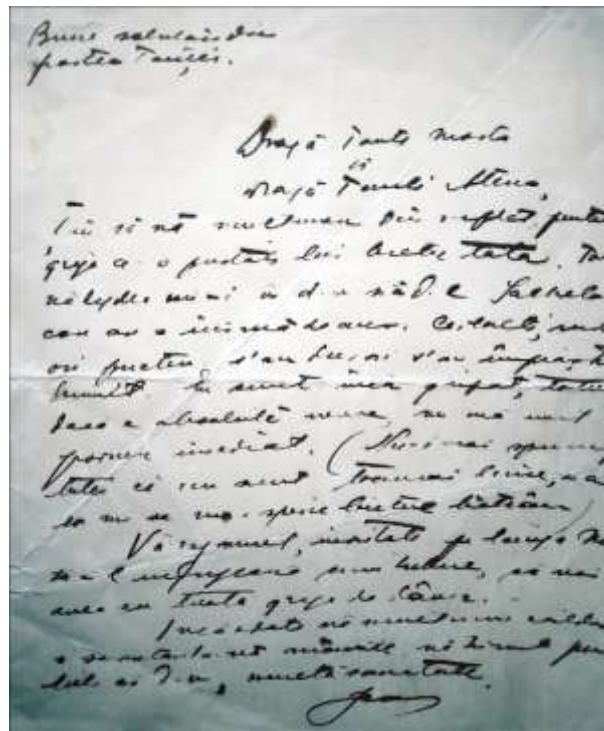
În caz că-i convine, atunci ai mata bunătatea și-mi iscăliți numele lui ca să fac contractul, să-l semnez și să-ți-l trimit ca să-l semneze și el.

Dacă vrea se poate iscăli de pe acum, anul începând de la 15 august cr.

În așteptarea răspunsului la Craiova, str. Barbu Catargiu, rog să primești anticipate mulțumiri și multă sănătate.

Jean

O scrisoare de la mătușa sa din Tecuci

Dragă tanti Atena

Te rog să mă ierți că n-am putut răspunde până acum c. d. postale deoarece am fost la Timișoara pentru bacalaureat.

În privința caselor, ai bunătatea, rogu-te, să scrii cui ce preț mi se oferă și care pare a fi mai serioși dintre ofertanți.

Dacă e posibil, întrebă mata și pe dl. Sachelarie dacă a primit vreo ofertă mai serioasă din partea cuiva.

Noi stăm aici până la 1 august în care răstimp aș dori, dacă e posibil bineînțeles, să primesc // vreun răspuns. După 1 august, le cresc cu douăzeci, mai locuim pe undeva (...)

Ce noutăți ne mai puteți da despre dv., și ce întâmplări mai de seamă s-au petrecut în Tecuci, în ultimul timp?

Cu așteptare de vești, te rog să primești și să le transmiți la toți ceilalți ai dumitale, din partea mea, toate cele convenite.

D-tale îți mulțumesc pentru orice <semn>al și oțărâție, și-ți sărut mâna.

Jean

Hotelul Băilor Olănești

(Valerian)

Stimate tovarășe Oprea,

Am primit volumul „Tudor Pamfile“, „programul sesiunii festive“ (mulțumiri pentru atenție),

(continuare în pag. 11)

Mihai MERTICARU**NOSTALGII**

...aceleași explozii de miresme și culori te întâmpină
la intrarea în satul natal
aceleași orgă gravă de melancolie și înfiorări
aceleași glas de clopot se tânguie în clopotnița bisericii
de pe dealul de unde copil fiind atingeai cerul cu fruntea
aceleași tăcere pansează cu smerenie rănile
mult prea adânci cu care se făloșesc sătenii
strecurându-se bâjbâind prin amintirile din celălalt veac
liniștea izvorăște din fiecare piatră
din pustiu zilelor îndoliate
din atâtea răni nevindecate
din clipocitul gândurilor nerostite
din pădurea rămasă doar în amintire
și din tristețea zăvorâtă în lăzile de zestre
bistrița curge printre fiordurile de aur ale memoriei
ducând la vale umbrele peștilor zglobii de odinioară
pașii tăi măsoară adâncimea dintre mahnirea de ieri
și cea de azi a bețeștenilor mult mai bogați în pagube
îl vezi pe copilul ce-ai fost umblând desculț prin
bruma dimineților de fum
în tâmpile încep să-ți viscolească nostalgii
și auzi ecoul carelor de lemn
neamurile te urmăresc de după gardurile într-o
rână și nu știi pe cine caută în astă amărăciune
străinul ce-și poartă lacrima pe obraz
ca pe un scump trofeu sau ofrandă adusă unui zeu
prin oase îți curge o înserare
care mult te doare
prin gânduri îți bat vânturile toamnelor
cu rod jefuit de nerod
cocorii pleacă rânduri- rânduri
de-atâta pustietate mult te mai
îngânduri...

SILFIDĂ

...erai așa de tristă că în jurul tău
toate se transformaseră în piatră
cărbune zgură smoală și înmlăștinată nevolnicie
într-un târziu când ai zâmbit entazic
pustiul din jur s-a făcut grădină luxuriantă
când ai râs în hohote
zările au început să te strige pe nume
balta plină cu nămol a devenit izvor cristalin
apoi fluviu rostogolindu-se-n cascade și
ocean de miracole

femeie
catedrală a încântării cu portal întrandafir
erai o tăcere elizeică eram un extaz

erai o fee pantée
eram o alboradă dinamitară

feciorească uimire
femeie silfidă
tu nu știi că numele tău
e feerie și cânt celest

tu nu știi că ești lacrima
care sprijină muntele
să nu se prăvălească în neant

tu încă nu știi că fără tine
toate planetele ar lua-o razna
prin Univers...

ÎNCÂNTARE ȘI STUPOARE

...doar câteva ceasuri (poate veacuri)
a cântat numai pentru mine
pasărea aceea ciudat de măiastră
prilejuindu-mi fulgurante clipe de magie
și extaz
de cum am ieșit din pădurea fermecată
de pe acel tărâm celest
nu mai cunosc locurile
nu recunosc și nu mă recunoaște nimeni
totul e schimbat
singur griul mânjește și pământ și văzduh
râurile și-au uitat albia
crucile împânzesc orizonturile
oamenii par a fi fanteze de nictalopi
nu mai mănâncă roadele pământului
(înghit niște pastile)
nu mai beau apă de izvor
(se mulțumesc cu un strop de esență de pustiu)
nu mai vorbesc o limbă inteligibilă
(le este suficientă o coajă de idiom zdrențuit)

neantul pare a fi întemeiat
dinastia nisipului și a zgurii
pe pragul dintre aici și dincolo
numai zei de piatră și îngeri de ghips
ca o paralaxă a amintirii unui paradis
pierdut și a scufundării unui continent
din imperiul inocenței

dezorientat și cuprins de teamă
m-am întors în pădurea fermecată

n-am mai găsit-o
dispăruse fără urmă
cu tot cu pasărea măiastră
restul e ignominie...

CORABIE ȘI MARE

...întâi am văzut ecoulși apoi te-am auzit pe tine
răsărit insolit
(corabie și mare între două suspine)
cum coborai din șapte ceruri

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

suprapuse de gânduri

învăluită în ninsori astrale
răsărind univers miraculos dintr-o mulțime vidă
și incendiind orizonturile cu niagare
potopitoare de esențe cu n valențe

te-am închipuit apariție fantasmatică
în codrii impulsului inițial
de pe bolta ispitelor cu purpur vesperal

te-am intuit ca pe un dat
ca pe o tainică presimțire
pentru că erai steaua polară
pe cerul închipuirilor mele
de curcubeie și acuarele

te-am visat cum îmi curgeai într-un entaz
pe sub piele susurând ca un izvor plâpând
apoi râu vijelios de munte

dunăre revărsată peste pragurii
primăverii

incendiu devastator în pădurile tropicale
cum nu s-a mai consemnat
în anale...

URCAT ÎN ȘAUA GÂNDULUI

...înzestrat cu nestăvilă sete de azur
și zări aprinse
urcat în șaua gândului sprintar
străbat marginile nemarginilor
cu pajiști astrale

pentru a dezlega tâlcuri de pe toți versanții
fiorului metafizic și
mesaje încifrate într-o bâlbâială
de întâmplări

mă avânt pe culmile abisului
prin infinitudinea galaxiilor Universului
printre cele nouă ceruri ale neputințelor
omenești
prin deșertul promisiunilor falacioase
prin inima presupuziției cu miros de dojană
și prin adâncul adâncurilor fără hotare

mă rătăcesc printre stelele și castelele
din Calea Lactee
prin jungla de veacuri și milenii
printre comorile versetelor sacre

prin lumea aceea încă necreată dintr-un
munte de marmură

prin universul din monada lui Leibnitz

printre echinocții și solstiții
printre axiome și paradoxuri

și mă regăsesc transfigurat în sinele meu
cu amintirea unui suflet zdrențuit

mai înțelept cu un ochi de stea
mai sărac cu o aprehensiune
mai bogat cu o taină faustiană...

Mihaela AVRAM

casă pustie -
pe stâlpul de telegraf
un cuib de barză

*
un nou răsărit -
ticăitul unui ceas
lovit de perne

*
ultima toamnă -
o poză prăfuită
găsită pe jos

*
curcubeu pe cer -
doar un creion colorat
uitat în penar

*
puf de pădăii -
umbrele deschise
în pragul casei

*
poză în album -
parfum de magnolie
în casa veche

*
vară târzie -
legănarea macului
în amintire

*
fluturi albi în zbor -
de prea multă liniște
mi se-nchid ochii

*
urzind lumină
se-adună macii pe câmpie -
bunica țese

*
masa de seară -
o carte de bucate
în librărie

*
liniște pe cer -
o zi de duminică
printre amintiri

*
la gura sobei -
povestea unei drujbe
spusă de tata

*
ploaie de vară -
o scrisoare primită
din depărtare

*
o floare la geam -
chipul mamei zâmbește
din vitrină

*
floare de cireș -
rochia de mireasă
la vedere

Nicolae TZONE

Cum se ajunge cel mai repede din Grecia la Dunăre (II)

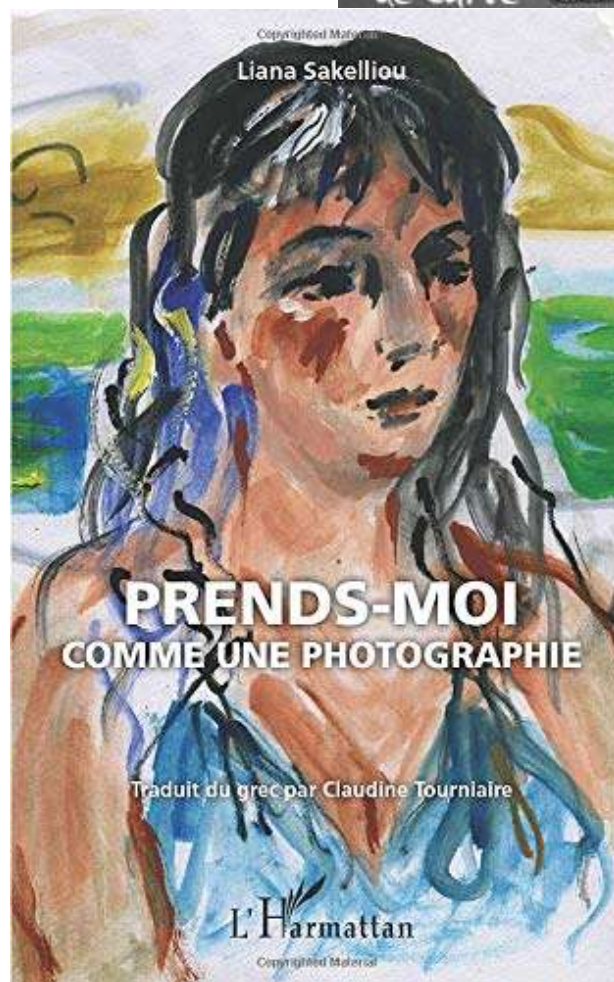
02. Nunta Apei și a Focului. Thales și Heraclit

Ne vom opri, în continuare, asupra poemelor prezente în antologia noastră¹ între paginile 140 și 211. Ele au fost preluate din culegerea pe care autoarea a publicat-o în 2004, la Editura Typothito, *Πάρε με σὸν φωτογραφία/Trage-mă ca pe o fotografie*.

Întâlnim și acum versuri în care „apa” continuă să fie o prezență continuu semnalată, ecurile din străvechiul Thales din Milet părănd a fi cufundate în roua unei gândiri vii, foarte atent reîmprospătate. Firește, numele înțeleptului de demult nu este rostit (mai era nevoie?), dar prezența sa ne este riguros semnalată în poemul „Acuară” (p. 199), prin sintagma „cu secole în urmă”. Iată, de altfel, citatul de rigoare: „Înotam împreună, cu secole în urmă,/ într-un ocean din apropierea deșertului/ în timp ce briza se prăbușea/ în grota albastră a neantului”. Deci suntem conduși, grație poeziei, cum ziceam, poate chiar pe vremurile legendarului Thales, cel care, primul dintre greci, așeza apa la temelie tuturor lucrurilor și a devenirii cosmice. Ni se desemnează, totodată, și „locul” unde, pe întinderea Greciei milenare unde va fi avut loc întâlnirea ce ne este memorată: „într-un ocean din apropierea deșertului”, și anume „în grota albastră a neantului”. Aventura aceasta, călătoria aceasta în timp

sunt prezentate drept un „înot” al perechii de îndrăgostiți de totdeauna: „înotam ÎMPREUNĂ”. Strofa care urmează este încă o dovadă pregnantă a talentului atât de special al autoarei elene: „Mă scufundam în ceva însemnat și profund/ și în întunericul lui găseam coraliere/ care se ondulau ca niște schelete/ de nou-născuți”.

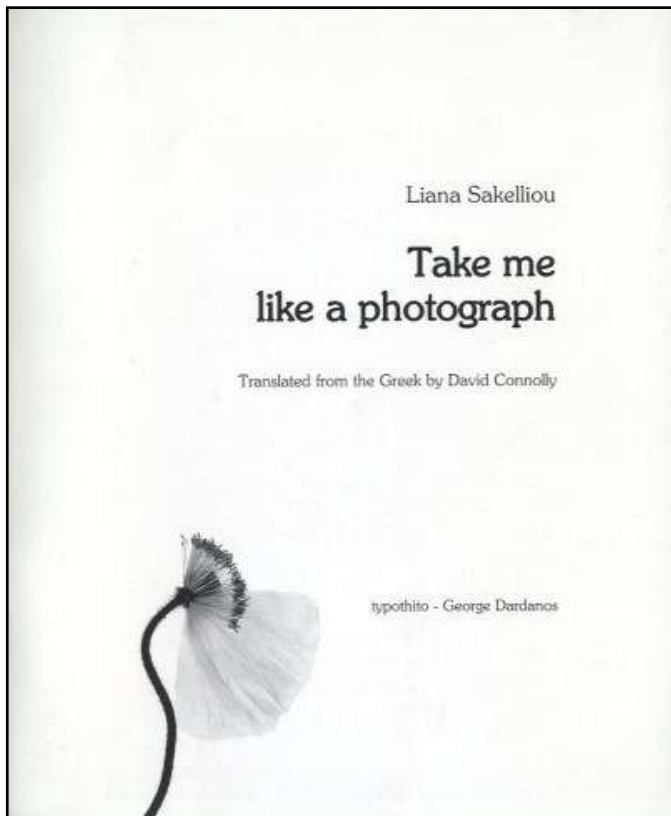
Asemănarea coralierei ondulatorii cu schelete de nou-născuți este absolut teribilă și, fără niciun fel de rezervă, și unică și revelatoare.

Mizând pe această cheie de lectură, a descoperirii în textele Liane Sakellou a elementelor acvaticice, pot afirma cu suficientă siguranță că avem de-a face cu preocuparea asumată a artistei pentru adâncirea acestei teme, a configurării unei intrinseci filosofii a acvaticului. Astfel, ce altceva ar putea fi socotit poemul cu titlul de-a dreptul percutant „Viața ca apă”? Este, afirm o dată în plus, o poveste grecească a cuplului, trăită în același peisaj crud al acvaticului („Iacurile se răstoarnă cu susul în jos...”), al decorului inconfundabil al stâncilor risipite în Marea Egee - și, în genere, în Mediterana: «„O dată sau de două ori pe an”, ai spus,/ „Iacurile se răstoarnă cu susul în jos. Subit și lin”./ Recifele se clatină, dunele se dizolvă,/ anghilele părăsesc abisul/ alunecând una pe alta./ Mă gândesc acum dacă sub suprafață/ adâncul, prin surprindere, sperie vârful”. Textul este, în egală măsură, și o mărturisire despre cutremurarea trupului care simte, în dăruirea sa, deoptrivă, frisonul palpabil al morții: „Mă întind pe patul nostru apoi./ [...] Mă întorc moale de tot și mă iei/ căutând ceea ce nu va scufunda/ pentru totdeauna, noaptea./ Trupul meu însă assemblează moartea/ speciei noastre/ plin de surprize”.

Dacă am plusat pe aducerea în prim plan a vechii Greciei a lui Thales din Milet, nu mă opresc să-l

(continuare în pag. 11)

amintesc și pe Heraclit. Chiar cred că era firesc ca el să apară, la un moment dat, în poemele Liane Sakelliou. De ce? Tocmai că gânditorul propunea, după cum bine se știe, focul ca materie primordială a substanței lumii. Și nu numai primordială, ci și unică, aflată în devenire continuă.

Modalitatea în care poeta elenă rezolvă distanța ireconciliabilă dintre cele două teorii este deosebit de ingenioasă. Dar să citim textul („Petale flexibile, cuvintele”) în care Thales și Heraclit din Efes par a accepta fără împotrivire, fie și pe durata unui poem, o vecinătate inedită, pentru ambii câștigătoare: „Podeaua a luat foc/ lumea a luat foc/ spiritul a luat foc/ o flacăra unduitoare înfășura fiecare piatră/ a depășit intensitatea/ nemișcat, cu picioarele încrucișate pe podea.// Cuvintele se luptau vii cu limba/ [...] cuvinte înaripate și înnebunite/ flacăra și sânge/ dăruieți suflet petalelor/ **păstrați-le pe cele din apă**/ sunt singurele care au traversat focul/ petale flexibile, cuvintele”. Este (nu-i așa?) un poem care nu poate trece nicidecum neobservat. Nunta apei și a focului este foarte greu de prins în poezie în zbaterea lor orgolioasă și profund originală. Dar Liana Sakelliou reușește, de-a dreptul miraculos, să surprindă/să cuprindă în vocea ei lirică „sunetele” care sunt numai și numai ale ei. Definitorii. Autoritar recognoscibile.

¹ Liana Sakelliou, *Άλχημεία κητάρων σε άτελιέ ζωγραφικής/ Alchimie celulară într-un atelier de pictură*, traducere din limba greacă: Angela Bratsou și Stavros Deligiorgis, Ed. Vineia, 2021

(va urma)

precum și scrisoarea dv., cu data din 24 I '72, prin care îi dați câteva lămuriri și-mi cereți părerea cu privire la seria de „Biobibliografii”.

Cunoșteam și eu, firește, din activitatea entuzi-astului și competentului folclorist, însă abia acum am o privire cuprinzătoare relativ la opera sa, precum și la importanța pe care acesta o prezintă.

Găsesc că e întrutotul motivat să puneți accentul pe informarea bibliografică, aș vedea următoarele volume cu o scurtă prefață (fixarea în epocă a respectivului personaj și trasarea câtorva linii definitorii), dacă mai e în viață, o postfață schițată de acesta (...)

Dar să mă întorc la lucrarea primită. A fost bine gândită și izbutit realizată. Calde felicitări și bune urări!

Ea-i simplă, poate că aș fi pus, sub portret, semnătura, aș fi dat ceva din corespondență, aș fi reprodus o pagină de manuscris, aș mai fi adăugat o fotografie (cele incluse sunt grăitoare), iar, la grup, nu ar fi stricat, cred, dacă se indica locul și data când a fost făcută fotografia.

Sincere felicitări și pentru programul aniversării centenarului Bibliotecii „V.A. Urechia”!

A trecut timpul când o bibliotecă importantă era doar un depozit de // cărți cu una sau mai multe săli de lectură!

Înainte de a încheia, în ce constă și cum se va face difuzarea volumelor din seria „Biobibliografii”?

Al dv. cu afectuase salutări,
I. Dongorozi

6. II. 1972

P.S. În ceea ce mă privește rămâne, firește, ca să-mi vină rândul mai târziu. Cum mi-ar sta, oare, să fiu trecut înaintea unui autor care a trăit și a murit înaintea mea sau care are mai multe merite?

https://www.bvau.ro/infoghid/index.php/lon_Dongorozi
https://ro.wikipedia.org/wiki/lon_Dongorozi

Florin LOGREȘTEANU

TEMPLUL DIN LANCRĂM

Lucian străbate satul de la un capăt la celălalt, minunându-se că-i este tot mai străin. **Minunându-se...** Ciudat sentiment față de locul unde ai copilărit și nimic nu ți-a rămas neatins !... O face în fiecare zi. În ultima vreme - dimineața și seara. De la un timp – în puterea nopții. Și mai ciudat: descoperă un alt sat. Satul ce poartă în nume sunetele lacrimii îl ispitește într-un alt fel decât până nu demult. Treaz sau în visul nocturn, i se relevă altfel. Încearcă să înțeleagă motivul, dar totul i se învâlmășește în minte. Tăcere și taină. Iar dangătul vag de clopot din turnul bisericii și-a pierdut noima; niciun semn sacru, despre care i-a vorbit părintele său. Pare mai degrabă un avertisment despre ce s-a zămislit în trupul adolescentin; crește, îl ispitește, dar încă nu i se relevă. Strigăt interior și, în continuare, taină. **Sat al meu, ce porți în nume sunetele lacrimii**, rostește aproape cu voce tare tânărul Lucian, încercând să înțeleagă de ce, de la un timp, parcă trăiește într-un alt sat...

Iat-o pe Mira. Li se încrucișează drumurile pe ulița prăfuită care niciodată n-a purtat un nume. Trec unul pe lângă celălalt îngăimând numai câteva vorbe pe care fiecare le înțelege în felul său. Se îndepărtează, târând după ei gânduri repede uitate. Tânărul Lucian este mai preocupat să descopere lumea civilizată, dar aspră, decât să împărtaşească zâmbetul fetei cu ochii negri și plete blonde, așa cum Euripide și l-a imaginat pe Dionysos. Mira este totuși fecioară, iar corespondențele cu trăsăturile zeului, Lucian le dă repede la spate. Nu i se pare potrivit să asocieze masculinitatea cu feminitatea unei copile... De la un timp, drumurile celor doi adolescenți se încrucișează în dreptul bisericii satului. Nimic neobișnuit. Mira iese de la slujbă, Lucian nu pare preocupat să-și reînnoiască explicația tatălui său, înțeleptul preot al satului, de ce biserica apare sub forma unui bust de femeie înconjurat de flăcări...

Mira... O fată simplă din satul în care va rămâne toată viața, crescându-și plozii, în timp ce el își va înstrăina pașii pe meleaguri ispitite de promisiuni pe care, deocamdată, nu le înțelege. Numai gândul acesta îi înmugurește în minte cuvintele pe care, cândva, le va inscripționa într-o poezie: **Sat al meu, ce porți în nume sunetele lacrimii...** I se pare totuși ciudat că, după discuția cu tatăl despre viziunile Hildegardei din Bingen, în visul său nocturn, biserica se identifică cu Mira: **mi s-a arătat o femeie uriașă care semăna cu o cetate. Purta pe cap o coroană minunată. Din brațele ei țâșneau raze de slavă ce pogorau pe pământ; pântecul ei părea un năvod cu nenumărate ochiuri prin care intrau și ieșeau sumedenie de oameni...** Lucian se trezește brusc în puterea nopții. Imaginea Mirei-biserică îl tulbură; ce asociație bizară!... Aprinde lampa cu gaz, extrage din etajeră, la întâmplare, o carte. N-o deschide. Nu citește titlul. Încearcă sentimentul straniu că cineva îl privește. O descoperă pe Mira – o umbră difuză; imaterială. Surprinzător, ea încearcă să-i strecoare cuvinte aspre în memorie: Așadar, pleci, domnișorule... Nu-ți suportă satul fiindcă ignori durerea

despre care tatăl dumitale ne vorbește după slujba duminicală. Zice că e scris în Scriptură. Dumneata, în schimb, vrei să te îndepărtezi de satul ce poartă în nume sunetele lacrimii. Păcat, domnișorule ! Mare păcat !...

Ceea ce nu știe Mira este că deja ea înmugurise în el. Lucian o simțea – lujer de plantă rară – crescând în sine și biruindu-i toate descurajările. Din acea zi, a început să-i caute drumurile. Nu-și da încă seama, concret, că o face. Simțea că, bântuind prin sat, fără un scop anume, caută altceva. La început, nu-și da seama ce. Nici mai târziu, acel ceva n-a dobândit materialitate. I-a răsărit în minte ca o metaforă: **Pietre pentru Templul meu...** Aparent, fără nicio legătură cu Mira...

E prima duminică după sărbătoarea de Paște din anul acesta, când intră în biserică. Primește, din priviri, binecuvântarea părintelui său, preotul satului. Cu o seară înainte, după cină, părintele Isidor i-a vorbit despre destin, în stilul lui ciudat de-a fi, în același timp, slujitorul bisericii și liber-cugetătorul: **E tragică soarta timpului nostru: avem nevoie de o religie, dar nu găsim niciodată un Dumnezeu pentru ea...** Lucian s-a simțit frustrat. Dăduse cuvintelor părintelui un cu totul alt sens. Ceva sinonim cu renunțarea, acceptarea rămănerii în satul pe care, de pildă, Mira nu-l va părăsi niciodată, pecetluit onomastic cu buchiile lacrimii. Tatăl a fost de cu totul altă părere: **După ce descoperim că viața n-are niciun înțeles, nu ne rămâne altceva de făcut decât să-i dăm un înțeles !...** Cuvinte profetice ?... Lucian nu-și dă seama. Și le-a întipărit însă în minte ca pe prețioase pietre pentru propriul templu. Iar templul său era gândit să fie construit în afara satului în al cărui nume se fac auzite sunetele lacrimii...

Templul fictiv poate fi construit în sat sau oriunde în altă parte, încearcă Lucian să scape de incertitudinea ce i-o provoacă propriile gânduri. Alteori, templul dobândește contur real. Clipele de luciditate devin pe zi ce trece mai rare pentru tânăr. Templul, imaginat în afară, crește în el, piatră cu piatră. Și altceva: ziditorul este o femeie-copil, fără profil uman; o icoană transfigurată în femeie și o femeie devenită icoană când imaginația tânărului **o ia razna...** Aprecierea nepotrivită aparține părintelui clarvăzător, nicidecum preotului. Lecturile fiului pot face dovada unor urme de magism care în mîntea prea visătoare se pot substitui realității. Lucian râde, ascultându-l. În tăcere însă își confirmă că nu se înșală: în el, zidește ceva ce configurează un templu, Mira. Descoperirea îl nedumirește. Pe urmă, încearcă o explicație acceptabilă descoperirii imprevizibile. Mira – un nume ciudat pentru comunitatea Ardealului ! Numele dezvoltă, printre alte conotații, și pe acelea de **pace și zidire...** Și, mai departe, reflectează: are el nevoie de liniște ?... De un cămin într-un cătun în care perspectivele nu mai dobândesc expresie?... Nimic nu s-a schimbat în Lancrăm de când el a deschis ochii spre tinda întunecoasă a vecinului taciturn, a castanului care străjuie casa preotului Isidor, a bălții formate din apele ploilor la

(continuare în pag. 13)

marginea satului, a bisericii... Fecioara care-l privește timid când se-ntâmplă să li se încrucișeze drumurile, abia articulând câteva cuvinte convenționale, se înșeală dacă crede că poate să dăruiască liniște unui suflet bântuit de spectrul evadării, cum i se întâmplă de la o vreme feciorului popii din Lancrăm... Totuși, Mira este în el, clădește; numele ei vine de la **zidire**, poate fi o rătăcire a imaginației lui, iar întreprinderea ei - zămislirea unui templu...

Se întâlnește, ca de obicei, duminica, la biserică. Se privesc discret, nu-și vorbesc. În timpul slujbei, Lucian ocupă locul cel mai din spate, spre ieșire, Mira – lângă altar. După binecuvântarea finală a părintelui Isidor, enoriașii se scurg în afară, pătrunși de har sau hărțuiți de grijile ce urmează de-acum încolo în existența lor cotidiană. Lucian iese printre primii, dar nu se grăbește spre casă. Așteaptă, retras, lipit de unul dintre castanii din curte, să apară femeia-copil. Crede că va reuși s-o conducă câțiva pași pe ulița satului sau măcar să-și spună câteva cuvinte. Iat-o : căprioară tânără, izvor de munte, metaforizează. Nu se întâmplă nimic. Ajunsă în dreptul lui, Mira abia i-a adresat un zâmbet. Privirea ei, în schimb, l-a făcut să-și piardă luciditatea. Părea că o noapte nefirească biruiește lumina. Ochii Mirei – izvorul nopții... Comparația nefirească îl va obseda o vreme... Când fecioara se pierde în mulțime, o simte încă în el, întreținând viața, ca într-un templu încă în formare...

Templul este înaltul și adâncul, spațiu al armonizării contrariilor, **coincidentia oppositorum**, reflecție care, pentru moment, îl sperie. Este primejdios să gândești astfel despre o fătucă aureolată de imaginația lui, nimic mai mult...

Ziua plecării din sat se apropie cu repeziciunea acelor pe cadranul unui ceas. Lucian are într-o noapte revelația nașterii numelui satului: **Lancrăm** – o lume izvorâtă din lacrimi. Tainic, se nasc cuvintele care, de aici încolo, vor reveni obsesiv în memoria sa: **Doare lumina, sunetul doare, lumea doare...** Și din nou gândul se întoarce la Mira: **O, ce departe suntem unul de altul, ce departe !...** Ignoră că fecioara continuă să clădească în el un templu din alt fel de pietre. Sau n-o mai simte...

Sentimentul joacă la Lucian un rol tot așa de însemnat ca și intelectul. Intelectual, îl admiră pe Schelling. Îl consideră **un poet deviat în filosofie. Un poet al viziunilor metafizice...** Se întoarce cu gândul la Mira. I se pare că n-o înțelege; și că nu va înțelege niciodată fecioara pasiunii sale, deocamdată confuze. Scrie în caietul cu note personale: **S-ar părea că în iubire fiecare se caută pe sine însuși cu un sex contrar: de aceea în iubire vei căuta în veci fără să găsești...** N-o află pe Mira, fiindcă o caută mereu în altă parte. Iar fecioara trăiește în el, desăvârșindu-și menirea: **Templul din Lancrăm...**

În vis, Lucian are uneori impresia că-și ascultă **pașii**. O forță impersonală îi conduc spre un topos fără nume, ireal și real, în același timp și pe care tânărul îl va identifica cu **nemărginirea**. Tot în vis, Mira încearcă să-l convingă că nemărginire nu există. Dincolo de satul ce poartă în nume sunetele lacrimii, se află **înstrăinarea**. Spre ce te îndrepti, Lucian?... E o întrebare la care, deocamdată, tânărul nu poate răspunde. Se simte rătăcit, atâta tot... Preotul Isidor, tatăl său, îi încurajează plecarea. Îi vorbește despre ieșirea din vremelnicie, în alt timp.

Nici preotul și nici Lucian nu revelează că deja Mira face aceasta de mult timp. Cuibărită în tânărul visător, clădește în el, moment cu moment, templul sorocit.

Pentru viitorul poet, împărăția nisipului, cântecul înfricoșător al cucului, pasărea care **cântă și scui-pă**, zenitul care-i însoțește alergarea pe ulițele satului, **vraja și primejdia Muntelui** dispar ca trăiri spirituale singulare și se concentrează într-o singură ființă: Mira... Cu o carte de filosofie în mână, pe care încă n-a deschis-o, reflectează că în dimineața aceea n-a întâlnit-o la slujba de duminică, în biserica satului; și nici în precedentele zile nu li s-au încrucișat nici măcar o dată drumurile pe ulițele Lancrămului. O dorință neașteptată îl încearcă: s-o caute. Tulburat, Lucian iese în uliță, dar în dreptul castanului ce străjuiește casa părintească încremenește. Pe creanga cea mai de jos o pasăre, pe care n-o poate identifica, îl privește cu ochi de femeie. Pare desprinsă din trupul arborelui iar când glăsuiește, confuzia tânărului devine inhibantă: pasărea măiastră cântă sau o adiere tocmai s-a strecurat printre ramurile arborelui?... Lucian monologhează, încercând să descrie ceea ce simte: **În vântul de nimeni stărnit, hieratic Orionul te binecuvântă, lăcrimându-și deasupra ta geometria înaltă și sfântă...** Incertitudinea persistă: **Pasăre ești? Sau un clopot prin lume purtat? Făptură ți-am zice, potir fără toarte, cântec de aur rotind...** În imaginația tânărului, misterul, imprevizibil până atunci, se produce: ramurile copacului se desprind și arborele dobândește conturul unui templu cu cupola deschisă către înalt. Pasărea sfântă își pierde zborul **sub iarba cerului**, revelează Lucian. Ezită să-și continue gândul...

În noaptea ce precede plecarea din Lancrăm, Lucian o revede pe Mira. În vis. Pe el însuși se visează în ipostaza unui templu cu cupola deschisă spre cer. Când fecioara s-a apropiat, aproape simțindu-i răsuflarea, îi vorbește: Mira, **ochii îți sunt încă plini de neliniște. În degete îți lăcrimează inele de fier. Mira, ceasul acesta ar trebui să-ți fie scump cum altul nu ți-a fost, fiindcă... fiindcă mă vezi și te văd. Privește soarele și tot ce se poate privi...** Fecioara îl învăluie, cald. Pe urmă, fără cuvinte, dispare în templul pe care ea însăși l-a creat. Anticipând ceea ce mai târziu va deveni o cugetare personală, Lucian simte că fecioara **i-a ucis trupul. Căci sufletul său nu se mai simte bine în vechiul trup, el se dorește în corpul cel nou**, în templul creat de Mira. Și în care femeia-fecioară va rămâne, contopită cu el, pentru totdeauna...

CELE MAI FRUMOASE POEZII DESPRE MAMĂ**Scrisoare***de Lucian BLAGA*

Nu ți-as scrie poate nici acum acest rând,
dar cocoși au cântat de trei ori în noapte -
și-a trebuit să strig:
Doamne, Doamne, de cine m-am lepădat?
Sunt mai bătrân decât tine, Mamă,
ci tot așa cum mă știi:
adus puțin din umeri
și plecat peste întrebările lumii.
Nu știu nici azi pentru ce
mai trimis în lumină
Numai ca să umblu printre lucruri
și să fac dreptate spunându-le
care-i mai adevărat și care-i mai frumos?
Mâna mi se oprește: e prea puțin.
Glasul se stinge: e prea puțin.
De ce m-ai trimis în lumină, Mamă,
de ce m-ai trimis?
Trupul meu cade la picioarele tale
greu ca o pasăre moartă.

Tânăra veșnic*de Attilio BERTOLUCCI**traducere în limba română: Luca Cipolla*

Ești tu, invocată în fiecare seară,
pictată peste nori
Care înroșesc câmpia noastră
și cine se mișcă în ea însăși,
Copiii reci ca frunze și femeile
umede pe traseu
Către oraș în lumina unei averse
care încetează,
Ești tu, mamă tânără veșnic
în virtutea morții
care te-a strâns, trandafirul
pe punctul de ofilire,
Tu, originea fiecărei nevroze și anxietăți
care mă torturează,
Și din toate acestea îți mulțumesc pentru vârsta
trecută, prezentă și viitoare.

Mama*de Ana BLANDIANA*

Mamă, întâiul meu mormânt,
Bezna fierbinte,
Cu-atâta nerăbdare prostească părăsită,
În timp ce fiecare bulgăr
Al țărânei sale
Se-mpotriva plecării fără rost.
Îmi vei ierta vreodată învierea,
Grăbita înviere ce mă rupea de tine
Pentru că, din lumină în lumină,
Să mă apropie de-o altă moarte?
E tot mai frig,
Străinătatea mă pătrunde,
Pe cum mă urc se șterge drumul înapoi.
E-atâta depărtare pân' la tine,
Că s-ar putea-nălța biserici
Să mijlocească rugile-ntre noi.

Duhovnicească*de Tudor ARGHEZI*

Ce noapte groasă, ce noapte grea!
A bătut în fundul lumii cineva.
E cineva sau, poate, mi se pare.
Cine umblă fără lumină,
Fără lună, fără lumânare
Și s-a lovit de plopii din grădină?
Cine calcă fără somn, fără zgomot,
fără pas,
Ca un suflet de pripas?
Cine-i acolo? Răspunde!
De unde vii și ai intrat pe unde?
Tu ești, mamă? Mi-e frică,
Mamă bună, mamă mică!
Ți s-a urât în pământ. Toți nu mai sânt,
Toți au plecat de când ai plecat.
Toți s-au culcat, ca tine,
toți au înnoptat, Toți au murit detot.
Și Grivei s-a învârtit în bot
Și a căzut. S-au stârpit cucuruzii,
S-au uscat busuicocul și duzii,
Au zburat din streășina lunii
Și s-au pierdut rândunelele, lăstunii.
Știubeiele-s pustii, Plopii-s cărămizii,
S-au povârmit păreții. A putrezit odaia.
Ei! cine străbātu livada
Și cine s-a oprit? Ce vrei? Cine ești
De vii mut și nevăzut ca-n povești?
Aici nu mai stă nimeni
De douăzeci de ani...
Eu sânt risipit prin spini și bolovani...
Au murit și numărul din poartă
Și clopotul și lacătul și cheia.
S-ar putea să fie Cine-știe-Cine...
Care n-a mai fost și care vine
Și se uită prin întuneric la mine
Și-mi vede cugetele toate.
Ei! Cine-i acolo-n haine-ntunecate?
Cine scobește zidul cu carnea lui,
Cu degetul lui ca un cui,
De răspunde-n rănilile mele?
Cine-i pribeag și ostenit la ușă?
Mi-e limba aspră ca de cenușă.
Nu mă mai pot duce.
Mi-e sete. Deschide, vecine,
Uite sânge, uite slavă.
Uite mană, uite otravă.
Am fugit de pe Cruce.
Ia-mă-n brațe și ascunde-mă bine.

Muza mea*de Luca CIPOLLA*

Aici moare muza mea
în noaptea
care secundează drumul tău,
eu aproape,
teama și un salut,
acea scurtă aluzie la o țintă
niciodată atinsă
într-o așteptare,
mama...

(continuare în pag. 15)

M-a crescut mama în poală

de Nina CASSIAN

M-a crescut mama în poală
De la leagăn pân' la școală.
Zile-ntregi și nopți de-a rândul
Mi-a vegheat somnul și gândul.

M-a-nvățat să gânguresc,
Să zic mamă, să zâmbesc.
M-a-nvățat apoi prin casă
Primii pași până la masă.

M-a-nvățat să nu m-alint
M-a învățat să nu mint,
Să nu știu ce este frica,
Toate m-a-nvățat mămică.

Mamă bună, mamă dragă,
Te-oi iubi o viață-ntreagă
Pentru tot ce ai făcut,
Pentru că tu m-ai crescut!

Mama de departe

de Nichifor CRAINIC

Lângă lacul larg-înfiorat și pal,
Te-am văzut în toamnă rămânând pe mal,
Profilată trist pe cerul sângieru,
Printre foi căzute prea de timpuriu,
Cu năframa-n care căutai să-ngropi
Sfâșiatul suflet risipit în stropi,
Mama de departe.
Și de-atunci mereu
Lacrimile tale cad în gândul meu:
Frunze vestejite peste lacul pal
Turburându-i veșnic sfărâmatul val.

Măinile mamei

de Grigore VIERU

Când m-am născut, pe frunte eu
Aveam coroană-mpărătească:
A mamei mână părintească,
A mamei mână părintească.

Duios, o, mâna ei întâi
Cu mâna dragei mele fete
S-au întâlnit la mine-n plete,
S-au întâlnit la mine-n plete.

Copii am. Dar și-acuma când
Vin zorii noaptea s-o destrame,
Găsesc pe frunte mâna mamei,
Găsesc pe frunte mâna mamei.

O, mâna ei, o, mâna ei,
O, mâna ei, ca ramul veșted,
A-mbătrânit la mine-n creștet,
A-mbătrânit la mine-n creștet.

Scrisoare mamei

de Serghei ESENIN

Tot mai trăiești, bătrână mamă?
Ție, cu supunere, mă-nchin!
Mica-ți casă, seara de aramă,
Lumineze-o pașnic și senin.
Mi se scrie că ești tulburată,
Că ți-e dor de mine ne-ncetat,
Că ades bați drumul, supărată,
În paltonul vechi și demodat.
În albastre seri ți se năzare
Gând pustiu, ce lacrimii dă val,
Că la crăsmă-ntr-o-ncăierare
Mi s-a-nfipt în inimă-un pumnal.
Mamă, nu-i nimic! Delirul fură
Gândul tău, ducându-l spre prăpăd.
Nu-s bețiv chiar în așa măsură
Că pierind, să nu te mai revăd.
Ca-n trecut, mi-i inima duioasă,
Am un vis, un vis pe care-l storc;
Să mă smulg din dorul ce m-apasă
Și la noi acasă să mă-ntorc.

Eu voi reveni, pe când răsfăț
Pomii-n floare, satul meu tăcut;
Dar să nu mă scoli de dimineață,
Cum opt ani în urmă, ai făcut.
Nu trezi deșertăciunea crudă,
Nici regretul că mă risipesc,
Prea devreme, pierdere și trudă,
Mi-a fost dat, trăind, să pătimesc.
Să mă rog, tu nu-mi mai da povețe!
Nu-i nevoie! Duse-s câte-au fost.
Numai tu-mi ești reazem la tristețe,
Numai tu dai vieții mele rost.
Fie-ți deci, neliniștea uitată,
Nu-mi mai duce dorul ne-ncetat,
Nu mai bate drumul, supărată,
În paltonul vechi și demodat...

Cântec sfânt

de Ștefan O. IOSIF

Cântecul ce-ades ți-l cânt
Când te-adorm în fapt de seară,
Puiule e-un cântec sfânt,
Vechi și simplu de la țară.

Azi te-adorm cu dânsul eu,
Ieri – el m-adormea pe mine,
Și-adormi pe tatăl meu
Când era copil ca tine.

Mama mi-l cânta și ea,
Și la viersul lui cel dulce,
Puiul ei se potolea
Și-o lăsa frumos să-l culce.

Măine, când voi fi pământ,
Nu uita nici tu și zi-le,
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile.

(continuare în pag. 16)

Mama

de Nicolae LABIȘ

N-am mai trecut de mult prin sat și-mi spune
Un om ce de pe-acasă a venit
Cum c-a-nflorit la noi mălinul
Și c-ai albit, mămucă, ai albit.

Alt om mi-a spus c-ai stat la pat bolnavă.
Eu nu știu cum să cred atâtea vești,
Când din scrisori eu văd precum matala
Din zi în zi mereu întinerеști.

Vița-de-vie

de LAMARTINE

Vița-de-vie casa noastră
O-mbrățișă cu ramuri grele
De boabe ce, către fereastră,
Momeau un cer de păsărele.
Cu-nfrigurata-i mână albă
Mama o coardă ne-apleca:
Copiii se-nfruptau în grabă
Din viguroasa miere-a sa.
Azi păsări nu-s, mama e moartă;
Vița-de-vie-i doar un ciot;
Vâl de păianjeni ușa poartă;
Eu plâng și mă gândesc la tot.

Mamei

de Mircea MICU

Mamă ești mai frumoasă ca o
duminică fără sfârșit
când se aude plânsul ierbii
sunând sub câmpul înverzit.

Departa, peste vămi de gheață,
unde miroase a gutui,
stau îngeri palizi și învață
ruga ta spusă nimănu.

Cu cât ne-ndepărtează vremea,
cu cât te uită carnea mea,
eu mă gândesc plângând la ziua
când nu te voi putea vedea...

O, de-aș putea... Dar ce pot oare,
din sărăcia care-o am?
Decât să te întorc la clipa
acelor ani când nu eram.

Imaginea mameide Maurice CAREME
traducere de Radu Boureanu

Am poza ta, o poză
Ce-n inimă-mi trăiește
Cu-atât de pure linii;
De vârstă nu vorbește.
De-acolo-mi glăsuiești
Cu buze nemișcate,
Și, blândă, mă privești
Cu pleoapele lăsate.
Nenorocirea când
În cale mi se pune,
Inima ta mi-o spune,
Lângă a mea bătând.

Cea mai scumpă

de Nichita STĂNESCU

Spune-mi care mamă-anume
Cea mai scumpă e pe lume.
Puii toți au zis de păsări,
Zarzării au zis de zarzări,
Peștișorii de peștoaică,
Ursuleții de ursoaică,
Tigrișorii de tigroaică,
Mânjii toți au zis de iepe,
Firul cepii-a zis de cepe,
Nucii toți au zis de nucă,
Cucii toți au zis de cucă,
Toți pisoii de pisică,
Iară eu de-a mea mămică.
Orice mamă e anume
Cea mai scumpă de pe lume.

Măinile Mameide Rainer Maria RILKE
traducere în limba română: Luca Cipolla

Tu nu ești mai aproape de Dumnezeu
decât noi; toți suntem îndepărtați.
Dar tu ai minunate
binecuvântate mâinile.
Se nasc clare în tine din mantie,
contur strălucitor:
eu sunt roua, ziua,
dar tu, tu ești planta.

Iris ceresc

de Arcadie SUCEVEANU

Mama avea ochii albaștri-albaștri
Cu cicoarea lor, îngerii
vor tivi
lanurile de grâu
dintre stele

Mama

de Victor EFTIMIU

Cât e de drag cuvântul sacru "mamă"!
Un găngurit când pruncul vrea s-o cheme
E lângă noi, în clipele supreme,
Din leagăn pân' la cea din urmă vamă.
Din veșniciei, ca focul unei steme
Își flutură a dragostei maramă...
Păstrează-i chipu-n aurită ramă
Și de nimic, nicicând nu te mai teme!
Ocrotitoare-n oarba vijelie,
Chiar umbra ei se schimbă în făclie
Pe drumul drept menită să te poarte
În fața ei, de-a pururi te prosternă
Simbol, duios al patriei, eternă,
Te leagănă de dincolo de moarte!

(din volumul "Mirajul mamei – cele mai frumoase poezii despre mamă", Editura InfoRapArt, 2011)

Petre RĂU

NECUVINTELE DIN CUVINTE (partea a II-a)

Trecând probabil prin destule presiuni pentru a da "socoteală" acestor inovații, însuși poetul încearcă să ne spună ce înțelege el prin necuvinte: "În ceea ce privește ritualul poeziei, esențial este cuvântul văzut, scris de mână sau tipărit; scoaterea cuvântului din zona sonoră și fixarea lui în cea vizuală. (...) Ca vehicul poetic cuvântul scris tinde să-și piardă proprietățile sintactice, integrându-se unei morfologii pure, în care o propoziție, sau chiar o frază întreagă are valoarea funcțională a unui singur cuvânt, sau chiar a unui singur fonem. Astfel, în structura unei poezii, grupurile de cuvinte transportă un ce aparte, un supra-cuvânt sau mai bine zis un necuvânt. Ca o ipoteză de lucru vom folosi termenul de necuvânt, necuvinte pentru a indica elementele primordiale ale poeziei așa cum se nasc ele, nenote și ambigue. (...) Fluxul comunicării se îngustează ca o pâlnie spre cuvântul scris și se lărgiște ca o pâlnie din cuvântul scris" (1).

Iată un exemplu de felul în care Nichita creează o imagine din imagine, un concept din alt concept sau chiar din același concept, în poezia sa „Trecător” [12]: „Călăream pe un cal și deodată-am văzut / că eu sunt calul acela / Și deodată am văzut că ei doi / galopează pe mine. / Mă învolburam și deodată / i-am văzut pe cei trei, / când umbra mea din spatele meu / mi-a strigat: / - Eu sunt tu. Lasă-l / pe cei patru să-și urmeze destinul... / lasă-!”

Necuvintele nu sunt doar „altfel de cuvinte” sau „anticuvinte”, precum „antimateria” este un fel de „materie” privită în oglindă. Trecerea în poezie de la cuvinte la necuvinte este similară procesului de trecere de la o poetică lingvistică la o poetică metalingvistică. Să observăm că necuvintele este un substantiv căruia ar trebui să-i îngăduim să rămână defectiv de singular⁴.

Nichita a simțit nevoia unei limbi îngerești sau poeză, a unui necuvânt care să surprindă inefabilul existenței. Prin asta limbajul devine mai abstract, trece în eul creator și devine inexprimabil în cuvinte, sublimat la maxim, căutându-și o exprimare adecvată stării sale de spirit și nevoii de a face din cuvânt o fereastră a sufletului. De la începutul până la sfârșitul operei sale, Nichita are însă un stil inconfundabil, care este un modernism propriu, fără modele, un neo-modernism. Când a început să se desprindă de poezia sa, fără să înceteze a mai scrie, s-a putut refugia în propriile sale invenții lingvistico-metaforice, pentru a-și ascunde deziluzia (2).

Așadar, pe măsură ce a admis că procesul cunoașterii nu are doar aspecte fizice, ci și metafizice, Nichita a căutat și alte „semne” decât cuvintele, pentru a materializa întrupa acest tip de cunoaștere. A ajuns astfel la concep-

tu de „necuvinte”.

Necuvintele sunt, până la urmă, cuvinte ridicate până la un grad maxim de nesiguranță, iar poezia, o întâmplare fericită, care nu e crezută întotdeauna.

Un volum întreg, „Noduri și semne” preia ca temă disperarea existențială, convertește emoțiile în imagini alegorice, prin metafore totale, expune viziunea poetică a poetului și preia în expresia artistică diferite combinații și creații lingvistice particulare, pe care poetul însuși le-a numit necuvinte. Iată un exemplu aici, poemul „Semn 22”, adresat cuvântului: „Cuvântul este un cap fără de craniu / un cimitir fără de morți. / Ah, Doamne, ce straniu mi-ai părut tu că poți, / un înțeles fără de-nțelegere, / un răspuns nechemat, / o alegere votată pe scoici, alegere / pentru peștele pictat... / cuvântule cap fără craniu, / cimitir fără morți”.

De fapt, eul liric descoperă că sensurile cuvântului ne poartă spre originea lui, că noi înșine suntem după chipul și asemănarea cuvintelor: „Se zbatea în mine «tu» / «tu», pleoapă, te zbateai / tu, mână, / tu, piciorule...[...] / însuși sufletul meu / este «tu», / tu, suflete” („Lupta lui Iacob cu îngerul sau despre ideea de «tu»” [08]).

La fel de bine Nichita descoperă și că un cuvânt care denumește naște de fapt o alteritate, nu se mai comportă ca un cuvânt, de exemplu cuvântul care dă numele unei persoane devine chiar esența persoanei, nedefinibilă, dar personală prin onomastice: „Te-ai luptat cu însuși cuvântul / și l-ai învins” (idem).

Exact în această ipostază a vieții sale Nichita își dă seama că poezia este un eșec al cunoașterii, o prea mare răspundere nevalorificată, imposibilă de fapt, pentru toate generațiile. „Am dormit pe un tăiș de sabie, osos / până mi-a devenit șiră-a spinării” (idem).

Tot în această nouă ipostază eul liric are presimțirea unei judecăți divine: „sunt așteptat de ghilotină / de frânghia lucindă de săpun” („Arta poetică”, [08]).

(continuare în pag. 18)

Poate tocmai în urma acestor revelații, următoarea etapă din creația poetului se îndreaptă spre căutarea cuvântului întru adevăr, dar nu înainte de a recunoaște un mare adevăr, rostit chiar de poet: nimeni nu se sacrifică mai sublim, nimeni nu arde mai viu decât poetul.

Poetul are însă tăria să recunoască și faptul că ar trebui binecuvântați toți cei care nu-și pot da seama de adevăr: „*orice om prost este o grație*” („Zicere”, [08]).

Trebuie să recunoaștem că, în realitate, comunicarea la nivelul superior reprezentat de necuvinte presupune cunoaștere, de aceea ea reprezintă un deziderat de prim rang.

În poemul „Necuvintele” [08], prin alteritate, întâlnim gesturi reciproce între doi comunicatori, eul liric și „el”, un fel de alter ego cu care eul liric intră în contact într-un spațiu tensionat. Gesturile sunt complementare, sugerând reciprocitatea, prin afirmații scurte, dar sentențioase, ca niște adevăruri de nedemonstrat. Magia cuvintelor folosite, limbajul bazat pe paradoxuri, registrul liric constant, toate sunt benefice pentru a ne lăsa emoționați de orice metamorfoză la care suntem invitați să asistăm. La fel și imaginea lumii privită dintr-o altfel de perspectivă decât cea obișnuită, percepția unor senzații diferite, redescoperirea semnelor și a simțurilor arhaice. Se petrece un straniu act de magie printr-un transfer de materie de la vegetal la uman și reciproc. Practic „necuvintele” în acest poem sunt văzute ca semne prin care lumea își modifică relațiile și dimensiunile, prin metamorfoze tulburătoare: „*Eu am întins spre el o mână ca o frunză cu dinți. / El a întins spre mine o ramură ca un braț. / Eu am întins spre el brațul ca o ramură. / El și-a înclinat spre mine trunchiul / ca un măr. / Eu mi-am înclinat spre el umărul / ca un trunchi noduros. / Auzeam cum se ntețește seva lui bătând / ca sângele. / Auzea cum se încetinește sângele meu suind ca seva. / Eu am trecut prin el. / El a trecut prin mine. / Eu am rămas un pom singur. / El / Un om singur*”.

O influență similară se poate produce și între două cuvinte, prin raportarea la necuvintele cu putere de metamorfozare, ceea ce garantează desăvârșirea actului poetic: „*Am gândit un mod atâta de dulce / de a se întâlni două cuvinte / încât în jos înfloreau florile / și sus / înverzea iarba. / Am gândit un mod atâta de dulce de a se izbi două cuvinte / de parcă iarba verde ar înflori iar florile s-ar ierbi*” („Nod 33” [15]).

Necuvântul constituie un mister, el este „tulburătorul nu știi ce” încă inaccesibil omului obișnuit (care nu are organ de simț pentru a-l percepe), dar care poate fi intuit de poet. Pe scara evoluției miraculoase a elementelor universului, necuvântul reprezintă stadiul superior. Calea de acces pe care omul o cunoaște este poezia, înțeleasă astfel ca „organ al evoluției simțurilor omului”⁵.

Necuvintele formulate de Nichita Stănescu nu puteau exista nicăieri altundeva decât în poezia sa. Nu putem nega existența necuvântului. Necuvântul poate fi considerat ca opus al cuvântului doar în sensul că nu există ca act de vorbire. Toate aceste definiții le întâlnim în formă lirică în poemul „Poezia” citat mai sus.

Referitor la metafore, până la urmă ele pot fi uluitoare tocmai pentru că revelează sentimente atât de puternice, încât sunt în stare să schimbe ordinea lucrurilor. De pildă, despre versurile nichitiene din poemul „Cântec de dragoste la marginea mării” [01]: „*Mă voi preface orb și am*

să vin / Cu brațul întins, să-ți mângâi chipul”.

Alex Ștefănescu spune că sunt „două dintre cele mai frumoase versuri care s-au scris în literatura română”.

Dar poezia nu e numai stil și estetică. Nichita a avertizat de nenumărate ori că poezia e viață, e trăire, e mai presus de cuvânt, e plenitudine a sentimentelor. Nu e un joc, așa cum pare celor neinițiați în teritoriul ei. Nichita are însă nu numai talent, ci și har poetic, fiindcă poate înțelege poezia din interiorul ei și nu din afară. El nu gândește în imagini, gândește în idei, în mijlocul unor pasiuni copleșitoare. „Rolul artei nu este în primul rând acela de a exprima idei, ci acela de a exprima tensiunea ideilor” ne spune poetul⁶.

Dar stăpânul pe sine Nichita Stănescu, identificându-se cu poezia pe care o crea, avea totuși propriile sale frici interioare, pe care nu se ferea să le demaște: „*Eu sunt cel care păzește poarta / Ca nu cumva eu însumi să fug*” („Lupta inimii cu sângele” [08]).

Una din poeziile preferate ale lui Nichita, despre care poetul ne mărturisește undeva că uneori se identifică cu ea, este „Dezimblânzirea” [13], pe care o reproducem aici integral: „*De mult negru mă albisem / De mult soare mă-nnoptasem / De mult viu mă mult murisem / Din visare mă aflasem / Vino tu cu tine toată / Ca să-ntruchipăm o roată / Vino tu fără de tine / Ca să fiu cu mine-n mine / O răsai, răsai, răsai / Pe infernul meu, un rai / O rămâi, rămâi, rămâi / Palma bate-mi-o în cui / Pe crucea de carne / Când lumea adoarme*”.

Nichita este considerat ca fiind singurul dintre poeții români care a cuvântat și în necuvinte. Nici unii dintre criticii importanți ai acestei țări și ai acestei limbi nu l-au înțeles pe deplin pe Nichita la vremea respectivă. De pildă, nimeni nu a înțeles marea schimbare a lui Nichita începută în „Epica Magna”, marea (re)naștere a daimonului și întâmpinarea ce se întâmplă în poemul „Daimonul meu către mine” care anunță marea apocalipsă a focului și metamorfoza trupului în (ne)cuvânt: „*Vine focul, îmi zise, fii atent vine focul / și-o să vezi cu ochii pietrele înmuindu-se / și pe caprele negre de stâncă înecându-se / în moalele stâncii [...] / Ai să vezi, îmi spuse Daimonul meu, mie, / ai să vezi [...] / - Te aud și ce să fac eu, / chiar dacă te aud ce să fac eu, / eu, ce pot să fac eu? / - Schimbă-te în cuvinte, mi-a zis Daimonul, / repede, cât mai poți să te schimbi / Schimbă-ți ochiul în cuvânt / nasul și gura [...] Schimbă-te în cuvinte precum îți zic*”.

„Nichita Stănescu este, după Eminescu, poetul român cu cea mai mare încărcătură culturală, cultura fiind aici înțeleasă în toate direcțiile posibile, de la literatură, artă și religie la știință și filosofie” ne spune și academicianul Solomon Marcus din postura unui lingvist care l-a cunoscut pe poet, ba chiar a avut cu el o frumoasă și admirabilă polemică înțeleaptă.

Ceea ce a făcut Nichita Stănescu în opera sa lirică a fost un fel de revoluție a limbajului poetic.

(continuare în pag. 19)

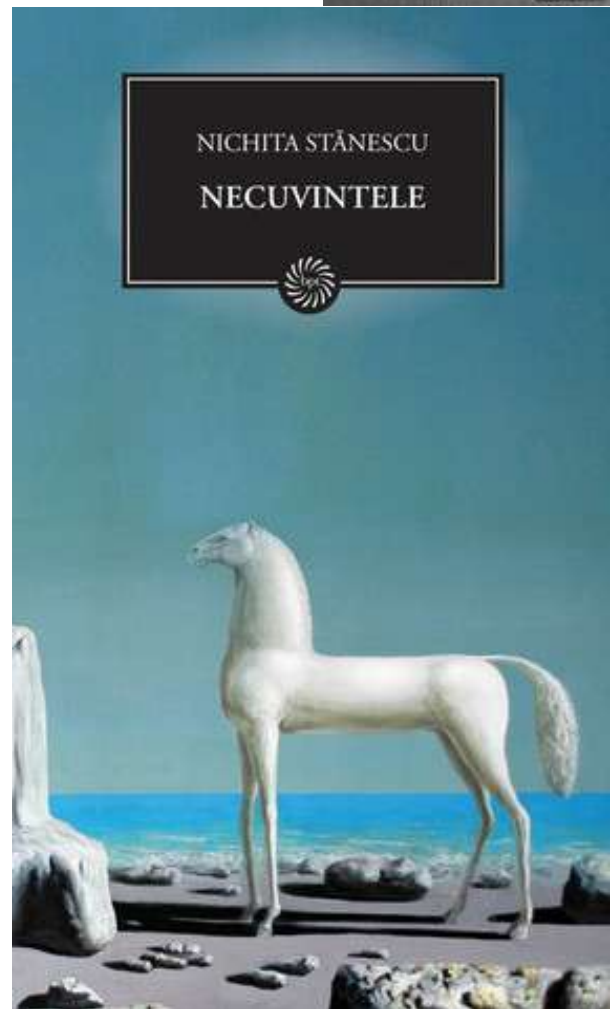

Iată ce spune despre asta criticul literar Alexandru Condeescu⁷: „Cu fiecare volum al lui Nichita Stănescu s-a produs în literatura noastră o perpetuă revoluție a limbajului poetic, în jurul cărților sale dându-se o adevărată «bătălie a (neo)modernității». Căci a face literatură autentică, a crea o poezie pură începea să echivaleze tot mai mult cu o rezistență reală, lupta pierdută în afară mutându-se în interiorul fiecăruia. Universul imaginar al artei rămânând singurul «spațiu» mental liber, actul comunicării artistice se transformă în unica șansă de «evadare» ficțională din închisoarea totalitară. În imanența vidului dictaturii istorice, poezia este locul mistic al revelației (inspirației) transcendente. Arta devine sub comunism o nouă religie, unde ficțiunea este divinitatea supremă și poetul profetul ei. Nichita Stănescu și-a construit cu luciditate o biografie în consonanță cu această utopie a literaturii, care încerca să țină locul imaginii tot mai nefericite a unei lumi alunecând mereu mai jos pe panta degradării umane. Într-un chip pe care l-am putea numi sacrificial, el și-a asumat un rol privilegiat în mitologia culturală a vremii: cel al Poetului care oficiază permanent ritualul pur al Poeziei ca mod esențial de a fi al său și al celorlalți. O făcea ca și cum ceilalți ar fi fost însetați de așa ceva, iar ei, sufocați de cotidian, terorizați de istorie și lipsiți de speranțe, chiar erau. Fără de evenimente senzaționale sau de «rupturi» cu puterea, fascinantă însă în «spectacolul» ei exemplar, existența socială a lui Nichita Stănescu a devenit încet-încet o instituție, iar viața sa personală un bun public. Că nu a rupt public pactul cu regimul politic l-a costat pierderea premiului Nobel în 1980. În schimb a rămas acel uimitor «fenomen Nichita Stănescu», luminând meteoric viața semenilor săi, cărora le-a dăruit și cea mai însemnată operă poetică a acestei ultime jumătăți de secol⁴.

Printre multele premii și distincții literare de prim rang, să nu uităm că în 1982, marii critici l-au confirmat ca fiind cel mai valoros poet al lumii.

Niciun altul, cu excepția lui Eminescu, nu s-a ridicat pe culmile poetice ale meditației asupra absolutului atât de sus, nu s-a lansat într-un dialog mai intens cu eul său, cu lumea subtilă, angelică și divină. Niciun altul, în afara de Eminescu, nu a scris poezie de dragoste mai frumoasă. Niciun altul n-a experimentat limbajul poetic mai bine și mai profund de cum și cât a făcut-o el.

Ca o finală a periplului meu printre cuvintele și necuvintele lui Nichita, nu am găsit una mai pertinentă decât cea exprimată aici: „Poezia lui Nichita încearcă o radiografie a ființei, în care să se vadă inefabilul printr-o gândire abstractă, ca un mediu transparent, plin de plutirea unei unice flori de tei, care să îmbălsămeze ființa cu har. În poezia lui ne șochează atât limbajul dar, mai ales, înțelegerea versurilor. Sentimentul că ea nu era frumoasă decât ca umbra unei idei sau compătimirea care îmbrățișează pe nenăscuți, transcend orice metaforă pentru a ne deschide un orizont de adâncime al persoanei umane. Cuvintele se transcend pe ele însele pentru a ne revela caracterul lor personal și caracterul nostru logosianic. Nichita face, în mod poetic și neprogramatic, o filosofie a limbajului și a existenței, ajungând la concluzii etico-existențiale, uneori mistice, care decurg intrinsec din experiența sa poetică, ce este, în ultimă instanță, o experiență dramatică” (2).

⁴ Cecilia Marticiuc - „Limba perfectă” în două ipostaze: „limbaj transrațional” (Velimir Hlebnikov) și „limbă poezescă” (Nichita Stănescu).

⁵ idem

⁶ Nichita Stănescu, *Realul social și realul estetic*, în „România literară”, 24 feb. 1972, nr. 9.

⁷ Alexandru Condeescu, *Nichita Stănescu - Opera poetică*, Editura Humanitas, 1999.

Bibliografie (supliment)

- (1) Nichita Stănescu, *Respirări*, eseuri, Editura Sport Turism, 1982
- (2) Gianina Maria-Cristina Picioruș, *Nichita Stănescu – Fenomenul limbii poeziei*, disertație de master, platforma „Teologie pentru azi”, București. 2002

Referințe - volume de poezii (fără antologiilor)

- [01] *Sensul iubirii*, 1960, Editura de Stat pentru Literatură și Artă
- [02] *O viziune a sentimentelor*, 1964, Editura pentru Literatură
- [03] *Dreptul la timp*, 1965, Editura Tineretului
- [04] *11 elegii*, 1966, Editura Tineretului
- [05] *Roșu vertical*, Editura Militară, 1967
- [06] *Oul și sfera*, 1967, Editura pentru Literatură
- [07] *Laus Ptolemaei*, 1968, Editura Tineretului
- [08] *Necuvintele*, 1969, Editura Tineretului
- [09] *Un pământ numit România*, 1969, Editura Militară
- [10] *În dulcele stil clasic*, 1970, Editura Eminescu
- [11] *Belgradul în cinci prieteni*, 1972, Editura Dacia
- [12] *Măreția frigului*, 1972, Editura Junimea
- [13] *Epica Magna*, 1978, Editura Junimea
- [14] *Opere imperfecte*, 1979, Editura Albatros
- [15] *Noduri și semne*, 1982, Editura Cartea Românească
- [16] *Oase plângând* (versuri scrise ad-hoc la Belgrad), 1982
- [17] *Strigarea numelui*, 1983, Editura Facla
- [18] *Argotice* (poezii culese în 1955), Editura Românul, 1992

Dorian MARCOCI**Din umbra-aducerii aminte**

Ninge cu liniște la ceas de noapte
Albul plutește moale, enigmatic,
Scânteie doar mărunte nestemate
Sub gândul ce cutează singuratic

Pășind pe umbra-aducerii aminte
Să înflorească bucurii uitate
La geamul ce îl abureau cuminte
Speranțe de copil nevinovate.

Zăpada se mula cu fantezie
Cușme înfiripând pe gard și poartă,
Castani-și împărțeau cu dărmicie
Mantaua lunecând nemăsurată.

Pe case plapumele-s tot mai groase,
Îmbie somnul să se hotărăască
Tot iscodind după perdele trase
Loc de odihnă grabnic să-și găsească.

Apoi parcă au prins să dântuiască
Vis după vis pe-oglindea de zăpadă
Lăsând din frumusețea omenească
Copilăria-ntreagă să se vadă.

Un trandafir

Un trandafir își soarbe frumusețea
Din limpezimea roșului curat,
Petală cu petală adunat
Iubirii să-i dezvăluie noblețea.

Noblețea patimii neîmblânzite
Prin colb de suflet călătoare
Din vechi adâncuri chemătoare
Spre năzuințe împlinite.

Cu limpezimea roșului visează
Un trandafir răsrânt în ape-albastre
Din seara sufletelor noastre
Unde iubirea taina și-o păstrează.

Când tresar petale

E noaptea când tresar petale
În umbra ierbii pe pământ
Și le-ar întoarce poate-n cale
O mângâiere, un cuvânt,

O șoaptă veche de iubire
Cu tot adâncul necuprins
În tulburata ei trăire
Sub pleoapa cuibărind un vis.

Un vis arzând din sărutare
Și modelat de-mbrățișări,
Un vis păgân de-mpreunare
A două suflete și stări,

Un vis, cădeau albe petale
Din zarzări cruzi la geam în noapte...
Sub ogheii tăi, două amnare,
Mă pârguiam din buze coapte.

Mângâiere

Am ridicat privirea. Mi-ai zâmbit
Și o căldură adunată-n boare
Deschise o fereastră ca un soare
Ce dimineți împarte fericit.

Atât era : seninul din privire
Și aura ce răspândea lumină
Dintr-o putere germinând blajină
Pe sufletu-mi o simplă mângâiere.

Cumpăna-nserării

Luna a pus o virgulă
În calea înserării
La căpătâiul zării,
Rupându-și o minusculă
Brățară argintie.

De câte tănuiri târzii
Îmi mai aduce-aminte
Când depănam în minte
Albastre reverii
Și așteptam să vie

În anotimpul de-ntrebări
Pe buze sărutate,
Cu brațele bogate
De nesfârșite-mbrățișări
A dragostei solie.

La căpătâiul zilei
Privește o minusculă
Și efemeră virgulă
Din cumpăna visării
Albind o poezie

Buchetul alb de trandafiri

*Poetei Mihaela Rașcu la mormântul scriitorului
Lazăr Lădăriu, trecută apoi și ea în neființă*

Țineai cu mâini înfrigate
Buchetul alb de trandafiri,
Un gest pentru eternitate
De sincere călăuziri

A gândului curat, din suflet
Pentru un suflet înălțat
În miez de iarnă, un poet
Și un român adevărat.

Țineai cu mâini înfrigate
Albele flori și cu sfială,
Sub pleoape-ți lacrimi înghețate
Aoperind clipa amară.

(continuare în pag. 21)

Din abur se-ncheaga o rugă,
Din chipu-ți blând atâta greu,
O groapă se căsca în fugă...
Să-v-odihnească Dumnezeu!

De unde vii?

De unde vii tu primăvară?
În trup de muguri dăinuiești
Când gerul e stăpân afară
Iar luna deapănă povești?

Când soarele cu dinți de gheață
Doar luminează spațiul alb
Tu în culcușul de sub scoarță
Strângi cu fereală trupu-ți slab

Și când pământul dormitează,
Visând sub cușma de zăpadă,
Păstrezi în iarbă clipa trează
Din verdele ce-o să se vadă.

În stropi de gheață păstrezi roua,
Având înfățișări ciudate,
Și-aștepți să se mărească ziua
Pentru a fi descătușate,

Iar din ciorchinii plini de apă
Să legi săruturi cu petale
Când zărilor o să încapă
În necuprinsul tău de floare.

Simțind

Soarele-nmoaie în țărână
Murmurul colțului de iarbă,
Deschide-a cerului fântână
Să potolească zarea largă.

Un foșnet tremură pe ramuri,
Uitat din toamna cea târzie
Printre arinii de pe maluri
Și buruiana cafenie.

Sfătoși în haina colorată,
Câțiva sticleți, stropi vii de cântec,
Sporovăiesc pe-o creangă-naltă
Zburindu-și penele pe pântec,

Cu apa rece de zăpadă
Valul pe Mureș lenevește
Simțind că încă-o să mai vadă
Cum iarna ne mai amăgește.

Visător

Eu sunt un visător...Să nu uiți rădăcina
Din neamul tău de sânge! Și el e muritor.
De mic caută-ți menirea dar nu respinge tina
Ce este frământată și de al tău picior.

Să nu respingi ograda, vecinul de la poartă,
Păstrează-n tine rodul nu sărăci livada
Căci depărtarea uită, străinul nu te caută,
Se vlăguiește stirpea sleindu-se plămada.

Eu sunt un visător...Nu știi ce ne așteaptă.
O lume tot mai strâmbă? Un tot mai fals decor?
Ce echilibru, cine...socoate, cine-ndreaptă?
Să mai aștept o viață? Eu sunt un visător...

Eugenia Rada IONIȚĂ

Unu

În nori gândurile
strâng buchete de trandafiri albaștri,
Firave junghiuri în coasta de cristal
Cu plasa dorurilor aduse
Fac să plutească nuferii zăpezii.
Se macină la moară,
Semințe coapte în coaja verii
Și din sunatul florilor de tei
Se pun pe suflet
Un psalm sau o lumină din altar

Doi

Rătăcirile ploilor nu le poți reține
așa cum au plecat părinții, copiii,
fluturii supărați pe toamnă și ger.
Se înmulțeau zilele, caii invizibili,
lucrările căzute pe retină,
dar cel mai mult pumnul primit în față,
zvâcirile frunzelor sub gheara chiciurii,
semnul bătrâneții pe fața frumoasă,
gutuile folosite ca simplu decor.
Curajul de a sta în furtună,
Urletul neauzit de marea în spumă,
Bariera coralilor scăldați în lumină
Finalul unui cântec de dor.

Veronica ORȘOHEIAN

Sărutul iernii

În cernerea sa,
albastra ninsoare
tăcere îmi agață de tâmple.

Bujorii se aprind
și obrazul mi-l spală
izvorul din lacrima cerului -

Mai cald decât iarna copilăriei,
mântuitor ca o rugăciune,
prelung ca o doină de dor
și veșnic ca numele Mamă.

Semn rural

La întâmplare,
păstorii satului s-au dus la hodină,
în șiruri tăcute
umbrite de o pădure de prapuri.

Neînvinse de vreme -
câteva lanțuri prinse în stâlpi
și cruci cu nume de dascăli și preoți
deșiră povești uitate.

În alte locuri,
zale cotropite de rugină
și nume nedeslușite
dau semn că neamul s-a stins.

Cei de rând - fără pretenții:
Din cruci lăstăresc arbori
care surâd străbunilor plecați -
părtași, poate, la mersul lumii.

Cântec tânguitor de greieri,
învălmășite pădii,
ierburi tinere și părăluțe -
adeveresc primăvara.

Sânul mamei

A pământ bogat și reavăn mirosea,
A pământ sfințit de raze învăpăiate
Și a rouă descântată-n vas de peruzea,
Pentru leacul suferințelor dintâi;

Mirosea și a tinere ierburi de leac
Strânse din adâncul adânc al pădurilor,
Și a mireasmă de roșie petală de mac
Scuturată în poala tăcutelor holde;

A pere coapte mirosea, a miez de nuci bătute,
A struguri busuioacă și proaspătă otavă
Cosită ș-adunată în doinele știute;
A holdă secerată și a pâine aburindă,

A busuioc, din struțul popii, mirosea,
A cald omăt ce înfășura întinsul,
În care sfântul bob de grâu se odihnea
În tihna pregătirii de nouă încolțire;

A liniște de prunc blagoslovit,
A rugăciuni și-a nopti cu lampa trasă,
A tânăr trup în lacrimă sfințit,
Când nu răzbea să curme întreaga suferință.

Cuibul cuvintelor

Păsări călătoare
se întorc la cuibul știut
și rânduiesc
culcușuri călduțe.
Cumplite vijelii
prăpăd lăsară în urmă!

Cuvintele, și ele,
au drumul lor în lume
și au, la fel, nevoie de un cuib,
să nu se amestece cu suratele absurde,
care le schimbă înțeleșul,
întunecând lumina.

Pentru oricare zbor,
cuvântul este temelie.
Doar în gura Mamei,
har capătă vorba,
culoare, limpezime
și neuitare.

Imagini regăsite

Cu pași osteniți,
străbat ocolul casei părintești.
Speranța s-a năruit.

Urzicile sunt cât pălantul.
Țâțânile ruginite
îngână un tunet mănios.

Sub târnațul înverzit,
o secure zdrelită doarme
în rumegușul putred.

Printre lespezile treptelor,
un cireș amar
urcă spre cer;

Pânzele de păianjeni
învăluie cuiburi
părăsite.

Liniștea grea
coboară încovoaiată
pe treptele podului.

(continuare în pag. 23)

Gorunul ăsta
se bate cu timpul
și vremea i-a dat în pârg.

Ciutura a scăpat
din strânsoarea cercurilor,
iar cumpăna țintește norii.

Cu ochi mirați,
oglindea apei îmi pune întrebări
la care nu știu să răspund.

Scrisoare pentru alt tărâm

Așa era odată:

Pământul lega căsătoriile –
de multe ori
îndrumate de neamuri.

O copilă,
norocoasă (ziceau unii),
mai era ademenită de
mingea motroșită
din păr de vacă și scuipat.

Peștorul a fost ales -
nepot, și el, din altă viță.

Abia venise din război
și-n pacea pusă,
nimeni nu credea.
De ce te măriți, tu, fătucă?

Să rămân nemăritată?
Numai moșnegi tăcuți
ascultă poruncile,
lângă femeii cernite -

primise răspuns Frunzâla,
nevasta care gustase,
și ea, din traiul amar.

Alesul nu era ca bradul,
dar cântec vrăjit știa fluierul,
când Mihăilaș îl punea la buze.

Muncă și gânduri,
în sărbători rugăciune
și piciorul pus în prag, fără șovăire.

Copiii au venit nechemăți,
pe rând și perechi –
să joace după trișcă,
până fierbe coleșa.

Degrabă au venit și
primele trei palme,
când însurățelei pologeau pe moină.

Îndărătnicia
nu face casă bună
cu armonia.

Cămara și podul cu fân
erau locuri de jelanie
și de mărturisire.

Mâncare adusă pe ascuns,
o mângâiere părintească
și un sfat convingător
pentru locul hărăzit.

Parcă se amuza,
când deșira amintiri:
„Am plecat nealungată
și m-am întors nechemată!”

Șireată, boala plănuia
boabe de rouă pe iarba
unui mormânt tânăr.

Iartă-l, mamă...
Întorși de la groapă,
l-am spovedit noi:

Popa Leonte ara cerul.

Cristian CHIRIPUCI

O parte a vieții

Iubirile mele sunt acum vânate
Poate am fost prea animalici
Îndrăgostiți, simțeam nevoia
Să ne punem măștile de adulți
Ascultam o ciocănitore
Care bătea tactul
Era vorba de clipe
Nu de vise
Își făcea casă
Ar trebui să plec la munte
Unde să fiu la înălțime
Și întors apoi în altă școlărimă
Ghidat de cei cu experiență

A fost iubire sau n-a fost deloc,
Spun că acum mă grăbesc
Tu îți doreai copilărie
Se va umple cerul de frunze
Și eu spun că n-o să mai cadă
Ar fi fost frunzele noastre
Care nu știi cum se împlinesc
Nu poți anticipa copii cum cresc

Atunci îmi urmez calea mea
Cu experiența de la tine
Pe care am găsit-o pentru puțin timp
Atât cât să fim sublimi.

Alternativă

Cu un tort dezleagă-mi mintea
Să aflu de spasmul myopic.

Victor ACIOCĂRLĂNOAIEI

POEZIA

Aș vrea ca poezia mea să cânte,
Sufletul cititorului să-ncânte,
Și cucerit de armonia unui vers
Să zboare fericit prin Univers.

Să uite-o clipă de planeta barbară,
Să fac-o escală pe steaua polară,
Privind vertical prin abisul ceresc
La uriașul furnicar omenesc.

Puternic și liber prin Cosmos să zboare,
Să uite tristețea și rana ce-l doare,
Să înțeleagă-odată complet și deplin:
Că el reprezintă personajul divin!

Că nu este nimeni mai tare ca el,
Că nu e nici capră, nici oaie, nici miel
Că forța gândirii nu are hotare,
Că el e titanul, singurul zeu sub soare!

Descătușat, cu gândirea virgină,
Mergând triumfal spre o altă lumină,
Propulsat din câmpia vechiului Elizeu
Să-nțeleagă odată: el e chiar Dumnezeu!

DALIA

Sub cerul calm, plin de lumină,
Distinsa doamnă se înclină
Și-ncepe lin în pas discret
Tulburătorul menuet.

Iar partenerul ei solar
În zori i-a oferit în dar
Un cer întreg de diamante
Ca rubiniul Alicante.

O, tu, superbă dalie!
Înaltă și subțire-n talie,

În rochia ta plină de horbotă
N-ai vrea să joci cu mine o gavotă?

Ori, lasă-mă pe mine să visez
Că ne rotim în valsul vienez
Și eu te strâng încet la pieptul meu,
Așa cum mi-am dorit mereu, mereu...

Dar asta nu se va-ntâmpla nicicând!
Eu voi dansa cu tine doar în gând.
Din primăvară până-n toamnă
- Frumoasă, inegalabilă doamnă!

AUTOBIOGRAFICĂ

Eu sunt un nimeni, un praf, o nulitate.
Văzut cu ochiul liber nu se poate,
De-aceea, sigur voi intra în top,
Căci nu pot fi văzut decât la microscop.

Sunt, prin urmare, un virus ori bacil
Sau poate mai degrabă un mare imbecil
Dorind în fine a precuvânta:
- Ce ai făcut cu viața și tinerețea ta?

'Nainte de-a proba costumul cel de scânduri
Pe care-l îmbrăcăm când am ieșit din
rânduri,
Sunt obligat în grabă să răspund
Apoi încet-încet mă voi lăsa la fund.

- Mi-am irosit viața prin cărciumi și bodegi
Alături de bețivi și alcoolici blegi
Iar tinerețea mi-a fost suport moral
Când mă-mbătam în cel din urmă hal.

Iată pe scurt ce am făcut cu ea
Cu viața și cu tinerețea mea...
Paralizat, lungit pe spate
Aștept s-aud clopotul cum bate.

ATĂTEA TOAMNE...

Atâtea toamne triste prin mine au trecut
Din ziua fericită în care m-am născut
Încât acum îmi vine deosebit de greu
Să le număr într-una și să oftez mereu.

Și sincer să fiu chiar încep să mă tem
Să nu-l depășesc pe Matusalem
Căci traiul prea lung cu-adevărat e-un chin
Și zilnic mori în taină puțin câte puțin...

(continuare în pag. 25)

Rămâi până la urmă biată caricatură
Semiparalizat și fără dinți în gură
Și te ascunzi de semeni, ți-e rușine
Când lumea se uită cu scârbă la tine.

Și-atunci aș dori, dacă s-ar putea,
Să mă retrag pe promia-mi stea
Și de-acolo, de sus, de pe bolta cerească
Să nu mai simt deloc suferința trupească.

Dar eu nu-mi fac iluzii, știu bine ce zic
Din mine nu va rămânea nimic-nimic,
Nu voi lăsa în urmă nicio amintire
Și nici vreo poezie și în cartea de citire.

ZĂPEZILE LUI FRANÇOIS VILLON

În omenescul furnicar -, un mușuroi
Ne bălăcim ca porcii în noroi
„Dar unde sunt zăpezile de altădată?”
Se vor întoarce ele vreodată?

Când omului i-e dat din fire
Să-și caute partea de iubire
Și n-o găsește niciodată
„Unde-s zăpezile de altădată?”

Când este trist și amărât și supărat
Biet suflet pustiit, adânc îndurerat
Și nu-și găsește liniștea îndată
„Unde-s zăpezile de altădată?”

Când vezi minciuna cum se lăfăiește
Și spurcă ce-i frumos și totul murdărește
Nu te cuprinde revolta deodată?
„Unde-s zăpezile de altădată?”

De când suntem aicea, pe pământ
Nu am avut în noi nimica sfânt
Iar întrebarea mă răscolește-n van
„Mais ou sont les neiges d'antan?”

Mónika TÓTH

primăvară

Zi de primăvară
un fluture alb
printre garoafe

Tu, minune

Poemul meu se scrie
între două bătăi de inimă:
Sufletul și inima
mi le-ai umplut
cu mii de gânduri și versuri.
Tu, minune
vene-mi sunt pline cu versuri
despre tine

bucurie

roua bucuriei
pe buzele moi
scrie poeme

stare

e o primăvară ciudată
și timpul mă
macină pe interior

amintiri

Încă o primăvară -
și o ploaie rece căzând
peste amintiri

o seară dulce

am scris un haiku
înainte de culcare
o seară dulce

în noaptea asta

paharul s-a golit
în noaptea asta
luna plină
va ucide toți trandafirii

Timpul

Timpul respiră ușor.
Frunzele aurii împodobesc casa.
Ciudatele poeme se odihnesc în
umbra catifelată a pădurii.
Azi, sufletul și inima mea
nu ard de singurătate și suferință.

Constantin STANCU

HĂRȚILE DURERII LA POETUL Coriolano Gonzáles Montañez

Tema **Tatăl** este una densă. Legătura dintre tată și fiu face legătura dintre generații și dă sens în istorie. Moartea tatălui provoacă mari cataclisme spirituale acolo unde timpul este o rană. Coriolano Gonzáles Montañez, poet spaniol, publică în limba română, traducerea din limba spaniolă Mirela-Ioana Dorcescu, un volum de versuri cu titlul *Tatăl/ Padre*, prezentând această dramă a rușii destinului, volum apărut la Editura Eurostampa în anul 2021. Pentru tânărul poet, moartea tatălui survenită în anul 2002, a produs un eveniment greu de uitat, de trecut, de acceptat. Realitatea vine să compenseze ruptura timpului. Este și greu de absorbit în ființa celui tânăr. Este expus în fața vremurilor, asta provoacă durere, amintiri greu de primit, cuvintele de sânge se fac de cenușă. Poetul își asumă limitarea în trup, în minte, în poem. Limitarea provoacă suferința, declanșează câmpul creației artistice, poezia crește din pământul faptelor trecute.

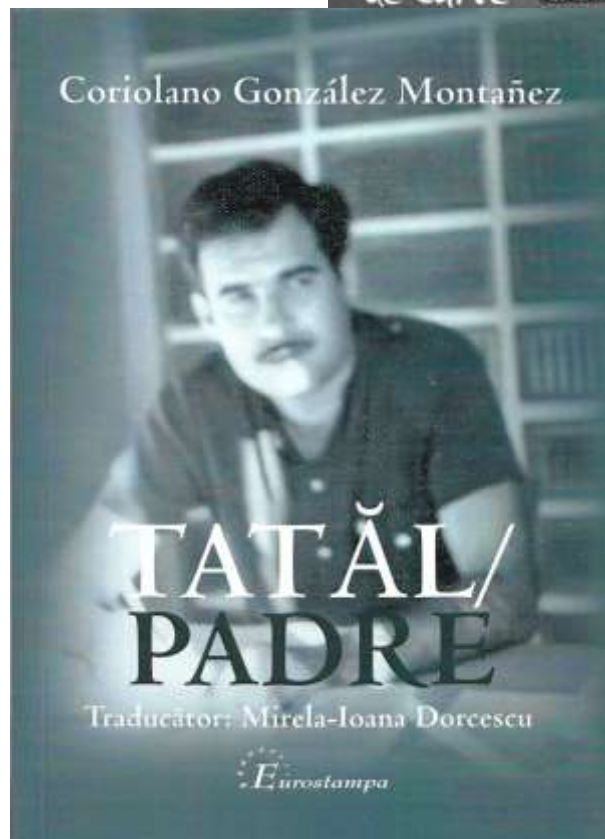
Poemele sunt mărturii, curg energic, decisiv, durerea este asumată: „O durere veche și lentă, o instinctivă și animalică durere, ce ia în stăpânire aerul pe care îl respir, o durere profundă și abisală, care mă halucinează în oglinzi, urcă în venele mele, ce nu mai sunt roșii, nici verzi, nici albastre. Venele mele au culoarea durerii” (p.30).

Evenimentul cutremură vremurile, calendarul are alte trepte: „Din când în când îmi aduc aminte,/ timpul vieții se scotea/ de la Carnaval la Carnaval,/ din vară în vară,/ de la Crăciun la Crăciun;/ dar am și uitat cum se făcea./ Acum, știu doar atât:/ înainte și după moartea ta, tată” (*Calendar*, p.44).

În fața morții, perspectiva este brutal abandonată, se ivește o altă realitate, o existență crudă: „Numai în cenușă se personalizează plenitudinea/ ființei care a trăit” (*Despre trup*, p.38).

Realitatea este modelată de absențe, de un trecut ars, dinamica este sistată, se instalează o nouă existență, cea mai cruntă: absența. Poemul *Solaris* ne arată noua stare: „După două luni de la moartea ta/ am revenit într-o sală de cinema./ Romanul lui Stanislaw Lem/ mă făcuse să reflectez/ cu ani în urmă la adevăratul spațiu/ pe care îl ocupă absența” (p.46).

Poet sincer, căutând sensul în ceea ce se poate percepe, fără o mitologie a spiritualului asumat prin credință, prin adevărul revelat și păzit, Montañez își asumă riscuri spirituale și, de aici, fizice. Poezia, însă, curge, modelată de dureri, de suferințe. Poemul *Tatăl* definește întreaga paradigmă a omului modern, pregătit să rămână cantonat în **oglinză**: „și mă aștept să ajung la vârsta ta/ și să mă uit în oglindă ca să știu/ dacă mă recunosc sau dacă te reîntâlnesc” (p.68). Iată podul peste timpuri, peste prezențe și absențe, în același timp.

Tragedia este asumată, absorbită, reflectată. Există un ritual modern, unul profesionist: „Cu profesionalismul/ celui care gestionează abil/ moartea cotidiană,/ am fost asigurat:/ Nu vă faceți griji! Îl aranjăm noi” (p. 66). Suntem în prezența mundanelui care devalorizează pragurile...

Poemul are o gestație aparte, anii au trecut peste poet, vremea l-a atins, dar vine momentul ultim, cel al inspirației: „Lângă Tibru am decis:/ că numai în prejma râurilor poemul ar exista/ și ar putea desăvârși moartea” (*Un poem*, 64). Timpurile și apa se îngemănează, au luciu și curgere.

Fotografia reține *poemul de cristal*, între cuvinte și imagine se leagă misterul și durerea, fotografia devine icoana modernă, exprimă stări trecute, atinse de un prezent atroce: „Dar, la fel cum mă obsedează aceste amintiri,/mă obsedează și îndoiala,/ nimicitoarea îndoială că în realitate/ nu rămân amintiri,/ ci imaginile altor fotografii/ care se substituie vidului - și nu doar în minte,/ ci și în sentimente” (*Poemul de cristal*, p.53).

Mirela-Ioana Dorcescu, reține în *Cuvânt înainte*: „Coriolano Gonzáles Montañez și-a circumscris o lume a sa, implicit a liricii sale, convins fiind că numai acolo, între conturile ei îngroșate, el și poezia de după moartea tatălui pot exista. Un refugiu, deopotrivă existențial și artistic” (p.6). Traducând aceste poeme, dânsa s-a întâlnit cu materia lirică, a prins firul narațiunii ivite din durere și a realizat o echivalență în limba română aparte, stranie. Venind din altă zonă, cea a literaturii spaniole, poetul este împăcat cu sine, acceptă durerea realității și sistarea timpurilor, versetele curg clar, decisive, metaforele nu sunt căutate, chiar această absență a

(continuare în pag. 28)

Eugen ONISCU

INIMA STRĂINULUI

Nuvelă-foleton

(4)

Eusebiu intră în sufragerie salută și se așează pe un fotoliu, pentru câteva clipe privirile tuturor fură îndreptate asupra lui după care Alin zise:

- Eu profuez la muncă ceea ce îmi place, și mai mult de atât îi promovez pe cei mai buni muncitori. Caut mereu să-i ajut pe oamenii care nu au un loc de muncă să-și poată câștiga o bucată de pâine. Mă bucur cu familia mea, iar viața mea este împlinită chiar dacă nu am o casă proprie, plănuiesc ca în următorii ani să-mi construiesc în curtea casei părintești pentru că avem pământ destul o casă cu mansardă. Iar casa părintească va rămâne la dispoziția celorlalți frați ai mei, sunt mulțumit și cu mașina pe care o am și cu care mă pot deplasa, nu doresc mai mult sunt bine așa. Nu am de ce să nenorocesc pe nimeni pentru a face avere, pericolul care îl au cei ce aleargă într-o goană nebună după avere este că atunci când lovesc în alții de fapt lovesc în propriul lor suflet care rămâne gol și meschin și cu timpul în ciuda averii lor acești oameni devin profund nefericiți. Sunt destule cazuri de oameni bogați care sau sinucis realizând că viața lor nu are nici un sens.

Chipul lui Alin în acele momente exprima entuziasm și acea forță a tinereții îmbinată cu noblețe de caracter. După cum vorbea așa își trăia viața în slujba oamenilor și fiind devotat familiei sale.

- Ce bine ai vorbit Alin! Și cât de mult mă bucur că ai o astfel de viziune despre viață! exclamă Alexandru.

- Și eu sunt într-o totul de acord cu soțul meu, completă Cristina.

- Filozofia celor învinși, asta ai tot perorat pentru că te-ai obișnuit să gândești, să vorbești, să trăiești, ca un om învins. Îmi puneam unele speranțe în tine dar mai dezamăgit. Iar Eusebiu mai demult ma dezamăgit, mai rămâne Vlad dar nici de la el nu sunt mari așteptări pentru că lucrează de câțiva ani buni doar ca brutar în Spania. Alexandru, tare ți-ai mai nenorocit băieții, concluzionează Costea.

Eusebiu pe lângă Alin mai avea un frate care era mezinul familiei pe nume Vlad și o soră pe nume Aurelia ce trăiau în Spania.

- Eu cred că nu oricine poate călca peste alții pentru a face avere și de admirat sunt acei oameni ce au făcut avere având principii și respectând anumite reguli, zise Eusebiu puțin indignat.

- Cândva se putea face avere având și norme morale, dar acum se pare că este mai greu pentru că lumea a cam luat-o razna, remarcă Alexandru.

- Cel puțin aici în acest punct ai înțeles bine

bătrâne, lumea s-a schimbat mult în rău, acum dacă mai vrei să pozezi și în mare moralist o poți face doar după ce ți-ai văzut saci în căruță, altfel nu. Acum totul nu este decât o goană după bani, nu vedeți ce fac marile corporații prin România și cum distrug economia noastră prin faptul că plătesc impozite foarte mici în ciuda faptului că au beneficii uriașe. Iar legile se dau tot în favoarea marilor corporații pentru că așa sunt regulile jocului. Cine intră într-o astfel de competiție în care adesea mici comercianți sunt spulberați iar firmele românești sunt împovărate cu taxe tot mai mari, nu se mai gândește la valori morale sau la porunca biblică, iubește-ți aproapele ca pe tine însuși. O utopie mai mare ca aceasta nu mi-a fost dat să aud, spuse Costea.

- Sara, sora ta, și mama copiilor mei avea un alt concept despre viață în comparație cu tine, era interesată de frumusețea artei și de aceea picta. Era o femeie înțeleaptă și foarte diferită ca caracter de tine cu toate că sunteți frați, spuse Alexandru.

- Da, cunosc câte ceva din aspirațiile și înclinațiile ei artistice, dar eu vă vorbesc despre altceva și anume despre viața reală în care lucrul cel mai important este să știi să faci bani. Iar lumea îi admiră pe cei ce reușesc să facă bani. Voi nu vedeți că întreaga lume se supune în fața celor bogați care dacă vor pot să apară și cu noblețe de caracter, după cum v-am mai spus ei au puterea datorită poziției lor să fie când cavaleri învâluți în întuneric, sau adevărați eroi ai nobleții după cum le dictează interesele lor interpretând ambele roluri cu șarm. Iar săracii nu trebuie decât să li se supună, despre asta ne învață viața reală nu despre altceva. De aceea cei tineri ar trebui să pornească în marea cursă a vieții având dorința de a face bani, iar pentru asta au nevoie să-și angreneze toate forțele pentru a reuși. Dar se pare că Alin și Eusebiu sunt lipsiți de motivația de a face o astfel de cursă. Se gândesc prea mult la drepturile altora și la faptul că alții vor avea de suferit dacă ei îmi vor asculta sfaturile. Se pare că o mare parte din vină o are și Sara pentru că i-a educat în acest spirit, zise Costea.

Alexandru îl contrazise din nou pe Costea. Eusebiu îi mai ascultă un timp fără să mai intervină în discuție apoi se retrase în camera sa. Mai avea doar trei zile și trebuia să plece iar întâlnirea cu Elena de care își legase într-un fel speranțele de a rămâne fusesse un eșec. Așa că nu mai spera nimic și dorea ca din nou să fie parte din lumea emigranților. Deși erau și în occident lucruri care nu îi plăceau, comparând totul cu viața politică și socială din România, tot Berlinul rămânea mai de dorit pentru aș trăi viața. În penultima zi a plecării sale îi anunță pe ai săi că de moment pentru încă o perioadă de timp se va întoarce în Germania.

- Mă dezamăgești din nou și eu care am crezut că îmi vei face bucuria să mai rămâi. Oare nu este destul de greu pentru mine că Vlad și Aurelia trăiesc și ei departe de casă? întrebă îndurerat Alexandru.

Uimit întrebă și Alin:

(continuare în pag. 28)

- Dar poți lucra cu mine de ce pleci?
- De data aceasta mă duc doar pentru un an și apoi în următoarea vară mă voi întoarce definitiv, răspunde Eusebiu.

Apoi ieși în curte pentru a nu mai vedea mahnirea tatălui său. Se așeză pe o bancă în fața casei privind straturile de flori ce îi aduceau aminte de mama sa și de duioșia cu care ea îngrijea florile. Trandafirii și gladiolele străluceau frumos în bătaia soarelui, razele solare erau prinse ca într-un joc al luminii printre petalele multicolore ale florilor. Cristina se apropie de el și îi spuse:

- Elena este foarte disperată pentru că nu reușește să procure suma de bani de care are nevoie pentru operația fetei. De asemenea m-a rugat să-ți transmit că regretă mult faptul că te-a înțeles greșit și de aceea atunci când tu ai dorit să-i oferi bani te-a tratat prea dur. Acum eu doresc să te rog un lucru ce vine de la mine și nu de la Elena, mă gândeam că ar fi minunat dacă ai putea să o împrumuți pe Elena cu suma de bani de care are nevoie. Ea este o persoană foarte corectă și îți va restitui banii în cel mai scurt timp posibil. Mă doare mult pentru că este prietena mea cea mai bună să o văd cum se zbate ca peștele pe uscat. Apoi cred că Felicia are dreptul la o șansă la viață și poate că totul a fost rânduit de providență ca tu să o poți ajuta.

Eusebiu căzu puțin pe gânduri și privi câțiva fluturi frumos colorați ce zburau din floare în floare. În zborul fluturilor era atâta inocență și frumusețe, observă că fluturii stăruiau mai mult pe petalele gladiolelor. Contrastul dintre culorile petalelor de gladiole ce erau roșii, roz cu alb, move, galbene, și culorile de pe aripile fluturilor care erau o îmbinare de negru și galben impregnate într-un desen perfect îl inspiră să spună:

- Da, ai perfectă dreptate este pentru mine o ocazie uriașă pentru a face un bine, îți voi lăsa banii înainte ca să plec.

- Este un gest de altruism din partea ta, îți mulțumesc în numele ei. Și chiar dacă de moment între voi doi nu s-a legat nici un firicel de prietenie, eu totuși cred că pe viitor lucrurile s-ar putea schimba. Elena are nevoie de timp pentru că acum ea este foarte îndurerată și se concentrează pe boala fetei ei. Dar după ce va rezolva cu această problemă va deveni alta și tu vei fi primul spre care va privi în mare parte datorită gestului de generozitate pe care l-ai făcut pentru ea.

- Poate că va ieși până la urmă ceva...
- Speranța moare ultima, eu încă mai cred că voi doi ați putea fi împreună pentru că sunteți două persoane minunate.

Eusebiu o ascultă cu atenție și nu îi mai răspunde pentru că Sorina se apropie de ei și Cristina plecă cu ea.

tatălui reprezintă cheia lirică, apăsătoare și eliberatoare, simultan. Suferința este depășită prin nașterea poemelor. *Prezența absenței* (cum scria poetul român Eugen Dorcescu, prietenul poetului spaniol) este încărcată de sensuri, moartea este o temă dureros de intensă, capabilă să mobilizeze literatura și pe cel care scrie, și pe cel care citește: „Dar totul este inutil, tată./ Ești încă aici și nici măcar vântul/ care suflă acum în vale/ nu te poate risipi./ Vei rămâne aici pentru totdeauna,/ colorând țărâna strămoșilor” (*Piatra din vale*, p.81).

(Astăzi, acești struguri)

Astăzi, acești struguri pe care îi culegem nu mai simt mâinile tale.
 Acești struguri, cărora le extragem ce au mai lătin, nu mai simt respirația ta.
 Acest vin din pământul sângelui nostru de păstori va avea gust acru, ca durerea.
 Va fi diferit, va fi altul, va fi tulbure ca privirea mea.
 Alt vin al nostru fără tine.
 Și știu că nu va avea culoarea lui dintodeună, că niciodată nu va mai fi limpede ca
 zilele copilăriei, fiindcă acest vin pe care îl vei bea, care nu mai este al tău, care
 nu mai este al meu, va avea savoura tristă.
 Și acest vin mă va umple de viață sau de moarte – nimic nu le mai distinge.

Coriolano González Montañez

ISBN 978-606-12-1062-4

Tot Mirela-Ioana Dorcescu face o paralelă cu poezia lui Eugen Dorcescu, prietenul lui Coriolano González Montañez, arătând că misterul realității imediate este rezolvat în metafizică și-n adevărul creștin: Există un Tată în Cer! La fel ca poetul spaniol, poetul român abordează evenimentul, moartea tatălui, prin poezie. Perspectivele sunt diferite: limita de jos și orizontul de Sus... Între ele, poezia ca o pasăre de pradă... Nimic nu se pierde, totul devine altceva, durerea provocată de moartea tatălui este destrămată de prezența Creatorului, adevăratul Tată, **Unicul**. Stăpânul timpului, stăpânul spațiului, controlând moartea prin înviere.

Un volum dens, marcând o temă comună oamenilor, asumată literar de Coriolano González Montañez cu sinceritate și forță, limitele aducând o tensiune care se rezolvă prin versurile limpezi, curate. La final, autorul are o notă, menită să arate procesul prin care s-au născut poemele, trăirile provocate de oprirea timpului, de exilul real și exilul interior, de găsirea cenușii din cuvintele scrise. O operă unitară, formată din douăzeci și cinci de poeme, scrise de la moartea tatălui și până ce i-a fost împrăștiată cenușa; paisprezece ani pe hărțile durerii.

* Coriolano González Montañez, *TATĂL / PADRE (2002 - 2016)*, poeme în limba română traduse de Mirela-Ioana Dorcescu din limba spaniolă, 94 pagini, Timișoara, Editura Eurostampa, 2021.

Nichita STĂNESCU

A cumpăra un câine

A venit îngerul și mi-a spus:
 - Nu vrei să cumperi un câine?
 Eu nu am fost în stare să-i răspund.
 Cuvintele pe care i le-aș fi putut striga erau
 lătrătoare.
 - Nu vrei să cumperi un câine?
 m-a întrebat îngerul, ținând în brațe
 inima mea
 lătrătoare,
 dând din sânge ca dintr-o coadă.
 - Nu vrei să cumperi un câine?
 m-a întrebat îngerul
 în timp ce inima mea
 dădea din sânge ca dintr-o coadă.

Pean

Nu trebuie înțelese sentimentele, -
 ele trebuie să fie trăite.
 Nu trebuie înțeleși porcii, -
 ei trebuie să fie mâncați.
 Nu trebuie înțelese florile, -
 ele trebuie să fie mirosite.
 Nu trebuie să fie înțeleasă pasărea, -
 lăsați-o pe ea singură;
 nu-i faceți ramură din inima voastră,
 nu-i beți cu respirația voastră aerul,
 aerul de sub aripă...
 Nu trebuie mai ales să înțelegem, -
 trebuie mai ales să fim;
 dar mai ales trebuie să fi fost,
 într-adevăr mai ales să fi fost.

Poem

Spune-mi, dacă te-aș prinde-ntr-o zi
 și ți-aș săruta talpa piciorului,
 nu-i așa că ai șchiopăta puțin, după aceea,
 de teamă să nu-mi strivești sărutul?...

Emoție de toamnă

A venit toamna, acoperă-mi inima cu ceva,
 cu umbra unui copac sau mai bine cu umbra
 ta.

Mă tem că n-am să te mai văd, uneori,
 că or să-mi crească aripi ascuțite până la nori,
 că ai să te ascunzi într-un ochi străin,
 și el o să se-nchidă cu o frunză de pelin.
 Și-atunci mă apropii de pietre și tac,
 iau cuvintele și le-nec în mare.
 Șuier luna și o răsar și o prefac
 într-o dragoste mare.

A patra scrisoare

Cine crede că moartea are coșciug
 e prost și se înșală.
 Numai viața are coșciug.
 El se numește chiar trupul.

Cine crede că vulturul zboară
 din pricină de aer și din pricină de aripi
 se înșală amarnic.
 Vulturul zboară din faptul
 că eu mă gândesc că el zboară.

Eu sunt din pricina faptului că mă gândesc
 că eu sunt.

Exaltare de punct
 explodând în ceruri.
 Existența nu există

Artă poetică

Dacă s-ar descuraja poetul
 ar cădea frunzele din copaci,-
 și ramurile lor ar rămâne
 ca niște spânzurători.
 Dacă s-ar descuraja poetul,
 femeile gravide
 n-ar mai naște,
 n-ar mai naște niciodată.
 Dar, din grație și din grijă,
 moare întotdeauna, întotdeauna,
 înainte de a se descuraja.

Cântec

Ningea peste părul ei lung și negru
 peste părul ei ondulat ca Dunărea
 ningea, ningea și ninsoarea se topea
 și părul ei lung și negru
 ca Dunărea de ondulat rămânea
 peste delta de inimă a mea,
 când ningea și ningea și ningea
 peste părul ei negru
 și ondulat ca Dunărea,
 peste delta de inimă a mea.

Lucia PĂTRAȘCU

Nicolae BRATU RONDELUL DE NOAPTE

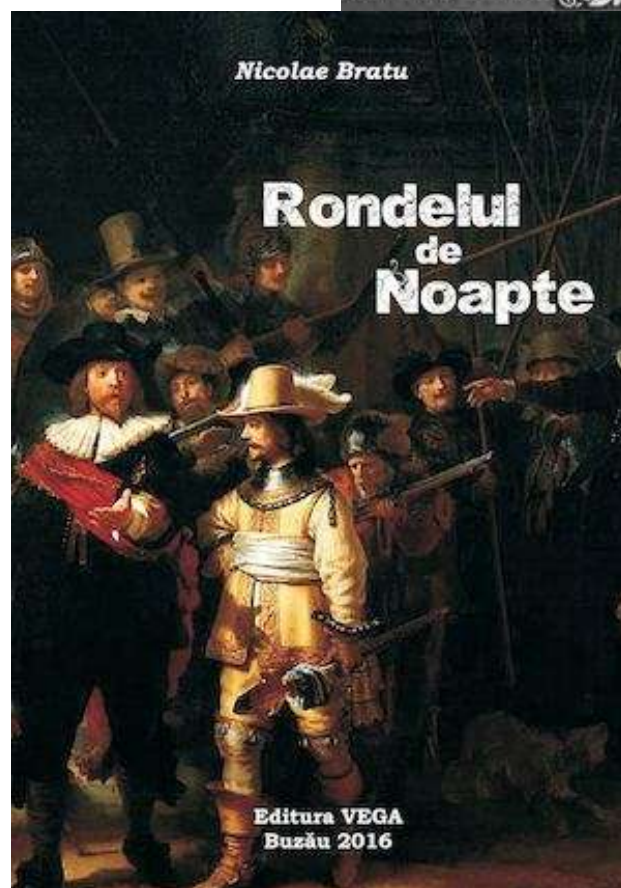
Volumul de versuri „*Rondelul de Noapte*”, semnat de **Nicolae Bratu**, publicat la editura Vega din Buzău, în anul 2016, cuprinde în cele 80 de pagini, un număr de 47 rondeluri. Coperta desfășurată a cărții reprezintă o reproducere după celebrul tablou semnat de Rembrandt, intitulat „*Rondul de Noapte*” și poetul a făcut o corelație inspirată între titlul tabloului și titlul volumului său de rondeluri. Ca să întregască ideea de armonie, ilustrația interioară îmbogățește elegant paginile cărții, prin decorarea lor cu 23 de imagini încadrate într-o formă ovală, cu „*detalii*” din celebra pictură, pe care le situează în categoria *grafică*, semnată de Daniel Iacob. Există și o imagine grafică, ce înfățișează chipul tatălui poetului, decedat în anul 2015, în memoria căruia este tipărită această carte în anul 2016, carte ce se naște din *rondul de noapte* al nesomnului poetului prin câmpia poeziei, pricinuit de efuziunile sale lirice desigur, dar, probabil, și de pierderea tatălui: „*Soție, copii, nu plecați! Ceață-i iară... / Vă văd întristați...O să plec? Ah, o iapă / Bălană mă duce la trap...Tot mai seară! / Aprindeți lumini! Nu mai văd! Dați-mi apă! / Simt că m-apropii de moarte...se-nseară!*” În aceste versuri se împletește nu doar o relație subiectivă, personală, a poetului cu tatăl său și pierderea acestuia, ci și o înțelegere specială a durerii tuturor acelor care trăiesc un asemenea eveniment trist.

În vremurile în care, adesea, creația lirică alunecă pe panta unei mode nu întotdeauna corectă și decentă, atunci când exprimări imunde invadează paginile unor cărți, Nicolae Bratu alege să scrie rondeluri. Poetul s-a afirmat prin abordarea rondelului, o poezie scrisă în stilul clasic, cu formă fixă, ce ar putea părea total învechită celor care nu iubesc această formă, cu prozodie armonioasă. La fel ca și sonetul, de exemplu, această creație lirică își păstrează valoarea atunci când poetul îmbracă versurile în prospețimea cuvintelor, încununată cu coroana perenității, așezând-o în afara timpului și a modei.

O formă de poezie în care bucuria de a fi se împletește cu tristețea situațiilor dureroase, imediate, ce complică uneori starea poetului, scoțându-l din turnul său de fildeș. Totuși, versurile din acest volum păstrează toate titlul de *rondel* și numai jocul poetului plimbă cititorul prin *rondel optimist, trist, grațios, livresc, amar, eseu, citadin, pluvial*, ori *rondel de iarnă, în vânt, strigăt, rondel tatălui meu*,...

O multitudine de teme dintre care vom spicui câteva:

Timpuri, anotimpuri: „*Pământul mustește de veștede flori / Iar cerul și poaia sunt în simbioză; / Ce*

lume se-ascunde, ce mândre comori / Sub astă jilavă, cerescă necroză...!” (*Rondel pluvial*, pg. 58), o scriere bacoviană parcă.

Toamna târzie ce însoțește curânda plecare a tatălui: „*Mă vei chema, apoi, în veștedul altar / Și voi pași pe frunze ca pe mare: / Melancolia – val (sau avatar?) / Îmi va acoperi o ultimă strigare: / Toamnă târzie, toamnă-mi un pahar / De raze coapte și de sevă tare!*” (*Rondel de toamnă târzie*, pg. 8).

Scrișul - dragostea de carte: „*Mi-e dor de ritm și armonie / Le află doar în cânt și-n vers*” (*Rondelul ritmului interior*, pg. 67), îndemnul: „*Citește și-ai să vezi, apoi, munune: / În slova scrisă doar prostia-i goală.*” (*Rondelul slovei deșarte*, pg. 14).

Creația și aparenta ei zădărnice: „*Se-adună rând pe rând în carte / Ca-n cufărul unui avar, / Cuvinte dragi, cuvinte-aparte, / Le prețuiesc, le număr, dar / Sunt vorbe-n vânt, slove deșarte...*” (*Rondelul vorbelor deșarte*, pg. 11).

Speranța ce revine: „*Speranța așteaptă cuminte un semn / Să schimbe în verde, s-aducă la viață / Din lut poieniță, vâlstare din lemn.*” (*Rondel de iarnă*, pg. 10).

Prietenia, ce trebuie prețuită: „*Prietenia ce un bonsai, / Copacul acela mic, pricăjit, / În jurul căruia o viață stai / Altfel se usucă, nefericit.*” (*Rondelul prieteniei*, pg. 42).

Încercarea de a se acomoda cu vremurile, adunând amintiri: „*Mă prind la taifas adesea cu vântul / Ce-mi spune povești și dureri de demult, / De când nu era decât spusă, cuvântul;*”

(continuare în pag. 31)

(Rondelul vântului, pg. 34) și aducând sprijin amintirea copilăriei: „**Mai bine vino și îmi spune / Ce mult râdeai odinioară / Când doar vedeai un zmeu cum zboară**” (Rondel, pg. 19).

Nostalgie după trecerea timpului și cei plecați în altă lume: „**Ca frunza suflată de vântul tomnatic / Ce suflă hain peste deal, la apus, / O rugă în fum de tămâie, apatic, / Mai urcă arar la cei ce s-au dus, / Firavă, purtată-ntr-un hârb cu jăratric...**” (Rondelul bătrânei care tămâiază, pg 43).

În general, Nicolae Bratu se vădește a fi un poet al căutărilor și al filozofării: „**Zâmbesc. Îmi vin în minte întrebări perene / Despre iubire, moarte, viața de apoi**” (Rondelul sufletului din cuvânt, pg. 48).

Și toate se petrec sub oblăduirea sentimentului religios creștin, credința în Dumnezeu este pavază și putere: „**Domnul mi-a dat puterea de-a răbda / Tot Domnul mi-a luat griji și nevoi / ... / Iubirea Lui se poate măsura? / Văzut-am marea-i grijă pentru noi / Domnul mi-a dat puterea de-a răbda!**” (Rondelul lui Iov, pg. 66).

Poetul are un simț al poeziei bine conturat, urmând atent pașii pe care îi pretinde o scriere literară: emoția sentimentelor, creația propriu-zisă și exprimarea acesteia prin talent și împlinire.

Am exemplificat sumar, lăsând cititorului bucuria de a găsi în volumul „**Rondelul de Noapte**”, semnat de **Nicolae Bratu**, o creație literară frumoasă, cu țesături artistice armonioase, cu adâncimi de gândire și simțire, în care lirica odihnitoare mângâie sufletul.

Pablo NERUDA

CINE MOARE

Moare câte puțin cine se transformă în sclavu obișnuinței, urmând în fiecare zi aceleași traiectorii; cine nu-și schimbă existența; cine nu riscă să construiască ceva nou; cine nu vorbește cu oamenii pe care nu-i cunoaște.

Moare câte puțin cine-și face din televiziune un guru.

Moare câte puțin cine evită pasiunea, cine preferă negrul pe alb și punctele pe "i" în locul unui vârtej de emoții, acele emoții care învață ochii să strălucească, oftatul să surâdă și care eliberează sentimentele inimii.

Moare câte puțin cine nu pleacă atunci când este nefericit în lucrul său; cine nu riscă certul pentru incert pentru a-și îndeplini un vis; cine nu-și permite măcar o dată în viață să nu asculte sfaturile "responsabile". Moare câte puțin cine nu călătorește; cine un citește; cine nu ascultă muzică; cine nu caută harul din el însuși.

Moare câte puțin cine-și distruge dragostea; cine nu se lasă ajutat.

Moare câte puțin cine-și petrece zilele plângându-și de milă și detestând ploaia care nu mai încetează.

Moare câte puțin cine abandonează un proiect înainte de a-l fi început; cine nu întreabă de frică să nu se facă de râs și cine nu răspunde chiar dacă cunoaște întrebarea. Evităm moartea câte puțin, amintindu-ne întotdeauna că "a fi viu" cere un efort mult mai mare decât simplul fapt de a respira. Doar răbdarea cuminte ne va face să cucerim o fericire splendidă.

Totul depinde de cum o trăim... Dacă va fi să te înfierbânți, înfierbântă-te la soare. Dacă va fi să înșeli, în-șeală-ți stomacul. Dacă va fi să plângi, plânge de bucurie. Dacă va fi să minți, minte în privința vârstei tale. Dacă va fi să furi, fură o sărutare. Dacă va fi să pierzi, pierde-ți frica. Dacă va fi să simți foame, simte foame de iubire. Dacă va fi să doaresti să fii fericit, dorește-ți în fiecare zi...

Stejărel IONESCU

femeia de lut

mai ții minte cum bătea alizeul peste râu
și mama împlotea în pridvor cununi de grâu,
mai ții minte cum se nășteau norii din apă
și apa urca la cer ca o nimfă cofată,
îmi amintesc când vânam licuricii prin grădină
când noaptea dădea cu luceferii în tină,
și cum pe râu curgeau femeile de lut
ce treceau prin mine ca timpul absolut,
tu te opreai ca să-ți citești despre raiul din grădină
fără să știi că eu primeam negura din lumină,
și încercam să te trec la rebut
ca pe un timp reprimat în absolut,
noaptea la lumânare îți citeam poezii fără rimă,
iar tu ca o neroadă credeai că toată lumea e
meschină,
de aceea te rog să-ți amintești că m-ai trezit în noapte
doar ca să mă inviți să bem amândoi o cafea cu lapte,
și până am ajuns tu te-ai topit
femeie făcută din lutul neîmplinit.

sunet de goarne

s-a dus în spate cu securea
ca să trudească între lemne,
și l-a închis de tot pădurea
pe iarbă rămânând doar semne,
s-a dus să taie cu toporul
în vatra satului pe deal,
dar a venit un val cu norul
ce la făcut cânt de caval,
s-a risipit atunci pe iarbă
și în aroma ploii reci
s-a transformat în flori de nalbă
ce au plutit printre lilieci,
a luat pe spatelul lui cerul,
spre casă a vrut ca să se întoarnă
dar a căzut pe el eternul
și a rămas sunet de goarnă.

un vin din Pontul Euxin

se plimbă capete de molii
pe trupurile murdare de naftalină
în care viața-i plină de orgolii,
iar întunericul nu vrea lumină,
și ronțăie cu disperare
din mintea mea și creierul de veci,
mă aruncă iar în neuitare,
pe aicea tu să nu mai treci,

hrănind larvele cu vin,
cianurile le curg prin vene,
cu vin din Pontul Euxin
să-și stâmpere setea de lene.

o viață plină de ruini

nu căuta să faci greșeli în viață,
căci viața însăși este o greșală,
nu căuta să mergi desculț prin ceață,
căci ceața nu-i decât o foame goală,
nu căuta în trupul tău firav
un firicel din viața ce-ai pierdut,
căci viața nu-i decât un timp găngav
prin lumea asta ce te-a petrecut,
și când ajungi să pleci din astă lume
tu uită-te spre cer cu ochi senini
și lasă viața ca să se răzbune,
pe lumea asta plină de ruini.

te aștept

este noiembrie și a brumat prin crâng,
iar cules-am flori de liliac,
întregul câmp a dat în pârg
și am închis bruma într-un sac,
nu plâng și ochii s-au uscat,
izvoarele s-au dus de tot la vale,
tu iarăși de la mine ai plecat,
dar te aștept cu liliac pe cale,
diseară am să-ți scriu și o scrisoare
că poate ai să te întorci din drumul tău,
să fie iar în viața mea soare,
și să îmi uit parerile de rău,
este noiembrie și a brumat prin crâng,
iar frigul mi-a intrat de tot în oase,
te aștept chiar de am uitat să plâng,
te aștept, te aștept cu falduri de mătase.

una blondă

nu sunt trepte de lumină
iubirea-i la unicorn
ea, e goală, lună plină
și-n pahar cu spumă o torn,
sânii ei, ca macul în holdă
purpurii, precum e focul
eu îi port mereu în soldă
și-i prepar când îmi fac jocul,
pulpe albe din pahar
se preling cu spuma afară
dar are un gust amar
bera asta-i milenară,
te îmbată fără să o guști
îți i-a mințile în răspăr
și faci plecăciuni s-o muști
dimineața, bei un zer,

(continuare în pag. 33)

nu iubirea te îmbată
chiar de-i goală în felul ei
doar cu berea o faci lată
cea mai blondă între femei.

iarnă, unde ești

unde-i iarna mea, femeie
ce o aveam de la bunici,
am ținuto tot sub cheie
și acum nu e pe aici,

ce-ai făcut cu ea să-mi spui
ai topito în vreun pahar
sau mi-ai agățato în cui
zău, că nu mai am habar,

stau și privesc pe fereastră
și mă întreb cu al meu dispreț:
noaptea e senină, albastră
este ger, dar nu-i îngheț,

și pământul e uscat
a ruginit sania în șură,
nu mai ninge ca altădată
iarna-i dusă pe arătură,

iernile de altădată
unde sunt , unde au pleca,
le aștept de aseară la poartă
să coboare iar în sat,

nu mai sunt copii cu sănii
nu mai este derdeluș
nu se mai fac nici mătăanii
lumea parcă e din pluș,

nu mai ninge ca în povești
nu mai sunt flori la ferestre
iarnă, spune-mi unde ești,
că deja ești o poveste.

viață și lumină

e timpul tău copile, tu trebuie să te naști,
chiar de există viață, chiar de există moarte,
chiar de există timp, sau timpul nu există,
prin tine însuși timpul, prin tine îl renaști,
căci viața doar prin tine spre lume e o pistă.

se aude gong în noapte și stelele se adună,
e vremea rece afară, pune-ți pe chip o mască,
e zăngănit de viață și tremură izvorul,
sau adunat din hăuri în ochiul cel de lună,
acei ce îți aștern și-ți pun pe prag covorul,
ca tu să vii un înger din haos și furtună,
să pui pe lume viață, nu moarte și tortură.

privește cum și noaptea ne pune pe chip mască,
ne închide apoi în case și casele sunt reci,
mamele simt durerea și nu pot ca să nască,
iar tu din nou viață din noi încerci să pleci.

Florea CONSTANTINESCU

SCARABEUL

Incultul, grosolanul scarabeu
Simțea demult că-i de invidii ros:
Dorea să vadă lumea-n el un zeu
Sau, cel puțin, un țar mai fioros!

Gândind cu-ai săi ciraci un amplu plan,
Spunându-și zilnic ce e de făcut,
Își încrusta succesul, an de an,
Ca în vechimi: pe un răboj de lut.

Pusese sclavi de-a lungul țării sale
Să-mpingă gogoloaiele-i fetide
Și admira, drogat de osanale,
Cum țarina-i, încet-încet, se-ntinde

Dar, obsedat că viața zboară iute,
Nemuțumit că lucrul merge lent,
Creă pretext că e ceva ce-i pute,
Nălțând de grabă foc pe continent.

- De ce se-ntâmplă, mamă, acestea toate,
De ce se cască-n jurul nostru gol?
- Pământul sterp, cu mlaștini presărate,
Nu șade pe o mare de petrol...

Sub solul scarabeului bălțește
Lichidul negru, pestilențiat,
Și mulți pe glob trăiesc prin el regește
Iar peste ochi basmaua și-au legat!

Când e să curgă banii în șiroaie,
Și *dracul* este partener de soi!
Lor sufletele nu li se înmoaie
Și-adesea le sunt ochii reci și goi!

Demult puteau nebunul să sugrume
Când încă nu scuipa prea mult venin
Dar, prin petrol, nebunu-avu un nume
Și și-a permis să nască-n juru-i chin!

Când focul fi-va stins, într-un bilanț
Vor trece tot ce s-a pierdut pe drum
Cu grijă să nu uite vreun sfaț!
Precum și ce vor cheltui de-acum

Să pună *mari* proiecte pe picioare!...
Într-un final, vor consemna... tăcuți
Și niște pierderi zis ... *colaterale*:
Atâția morți... atâția dispăruți ...

Să iei aminte, draga mea copilă,
Că lumea este plină de cretini,
Că viața niciodată nu-i idilă,
E drum bolovănos cu gropi și spini!

Își plimbă scarabeul ochii mici
Pe un ecran... un zâmbet se-nfiripă:
Moloz... cadavre... flăcări... lacrimi... frici...
Îi cresc bojocii: "E măreața-mi clipă!"

Ai vrut să fii stăpânul peste nații!
Scundacule, nu știi cât ești de jos!
Te vor cunoaște mii de generații
Drept *scarabeu cu sufletul jegos!*

Andreea NEGOIANU

Din ale mării valuri

Albastrul veac, din rădăcini tresare-a lui sfințenie,
O, vitrină a vastei dureri!

- De ce nu mă desprinzi de mine?

Aștept înghesuită într-un fulg de Decembrie,
Tăcerea mării ce știu c-o să vie.

De taina rugii adâncimi, trupul mi-e vlăguit pe margini
de ape,
Cu pleoapele închise și în valuri, sufletul să mi-l
îngroape!

Mă strigă făgarnica lui fericire, când sufletu-mi de el
vrea să scape,
Iar eu simt marea și mai aproape
Și mai aproape...

Da, poftiți!

-Și, iată-mă, cum se cuvine,
În deplinătatea forțelor mele,
În sublim și la răstimp.

Aici mă-ndur de-al plânset vremuri și bag de seamă
ochii triști ai văilor.

Aș putea fi orice, în afară,
De ceea ce mi-e menit să fiu pe lume.

Aud pustiul!
Pustiul tulburat de ușa zdruncinată din temelii.
Cerul se retrage într-un glob de cristal, iar un suflet
Are să-mi facă o vizită:
Mă-ntreabă dacă-l însoțesc într-o tihnă infinită.

Lumea mea dragă

Ai dogorât peste mine-să-mi arăți mai marea fericire
printr-un crezământ,

Ai căzut pe umerii mei din patima unei iubiri eterne-
ești toată doar lumină într-un alb veșmânt,

M-adormi și pleci-te-ntorci numa' să-ți descânt,
A ta durere-i și a mea-plânsul ți-e coroană-n vânt.

De ce, lumea mea dragă, atât de departe de soare?
De ce, lumea mea dragă, atât de aproape de
mormânt?

Lângă mine

Într-un undeva de lângă mine,
O floare-și curăță petalele de nori,
Și-și îngroapă lumina din amurg sub un cântec pe
care-l cânt.

Într-un undeva de lângă mine,
O bătaie de ceas înalță-n soare cu pași de copil,
O aripă de om într-o palmă,
Și câte-un duh cu tăpile prinse de lume.

Într-un undeva de lângă mine,
Pe-o parte a visului,
Aud vorbe din pământ,
Și glasuri adorm în pături de cenușă.

Într-un undeva de lângă mine,
Pe cealaltă parte a visului,
Ochi sticloși sărută Cetatea Cerului,
Și pe vecie, a lor privire, împietrește-n trup.

Poemul din vis

Am admirat florile putrede ale unui ghiveci zăcut.
Atât de singure, uscate.
Ale căror frunze îmbrăcate-n praful scuturat din
cărămizi,

Erau ascultătoarele unei fanfare mute.

Într-o încăpere de nicăieri,
Se auzeau zgomotele unui timp trecut.
Unde, lângă un geam deșirat de rugină,
Se odihnesc florile unui vas din lut.

Împânzită de scânduri umede,
Ședea o lumânare uitată și-un ceas,
Ce părea pregătit să dezbine,
Întreaga lume ce-a rămas.

Soare nemuritor

O, tu, soare nemuritor!
Suavul meu leac în plin război din mine,
Redă din forța ta,
Slăbitului meu gând ce-ți strigă fecioria,
Dezrobește sufletul ce-mi plânge-n colivie.

Nu mă părăsi, Zeu al luminii!
Tu nu știi despre visul urât de-a vorbi cu muritorii,
Tainele povestite de tine,
În auzul zânelor trufașe.

Iată, negura se-apropie!
Nu mai sunt nici păsări, nici cântări...
Mă vei prinde trează să-mi descătușești inima,
iară?

Ori, vie, să-mi mai îngădui din ale mele
întâmplări?
Nu pot să văd, e mult întuneric.
Nu mă părăsi, nu mă părăsi!

Întreg

Vreau totul în podul palmei,
Să-l adun din nimicurile lumii.
Și să am grijă ca să devină nimicul lumii mele,
În care sper, iubesc și trăiesc!

Roland Florin VOINESCU

Inaugurări

S-a lansat moda în lumea politică de a se inaugura tot felul de lucrări neterminate, cum ar fi doi kilometri de autostradă, modelul fiind preluat și la nivelul administrațiilor locale.

Astfel, primarul Gaburici Strungăreață, din Fleșcăiții din Deal, s-a gândit, pentru a da o mai mare anvergură sărbătorii zilei localității pe care o administrează, ca pe lângă cântăreții și dansatorii invitați la spectacolul omagial să inaugureze și diverse obiective de interes public din localitate.

Totodată, pentru o mai bună publicitate a evenimentului, a fost chemată și televiziunea locală, reprezentată de reporterița Gărgărița Tăvălug.

Pe islazul de lângă localitate s-a amenajat scena pentru spectacol. Lumea din localitate a venit la căscat gura.

Primarul urcă pe scenă și deschide balul.

– Dragi concetățeni! Declar deschise festivitățile în cinstea sărbătoririi zilei localității noastre, pe care cu cinste o administrez.

– Ura! se aude din mulțime.

– Avem oaspeți de seamă...

– Ce, băi primare, ne-ai chemat aici să ne dai doar o zeamă! îl întrerupe cineva din mulțime.

– Ho, băi nemâncaților, c-ajungem și la zeamă, acu' să-ncepem cu muzica, așa că am invitat pe celebru' Vali Viscol din Ciorogârla și pe la fel de celebru' Aurică Feșteleu din Bârzoaia.

– Alo! Păi, țopăială pă burta goală, ce-i asta? strigă cineva din mulțime.

Începe muzica, artiștii își fac programul, după care iese iar primarul pe scenă.

– Dragi și stimați concetățeni! Lustruitul primar Gaburici Strungăreață...

– Aoleo! Minte de politician local, îl întrerupe reporterița Gărgărița Tăvălug, se spune ilustrul primar. Faptul că tu ai mintea lustruită, asta da, dar se zice ilustru', nu lustruitu'...

– Ho, cotoroaño! Ce te bagi așa?

– Gărgărița! Nu, cotoroață.

– Bine, Gărgărița!... Deci, lustruitu', ăăă, lacustru'...

– Alo! Minte mlăștinoasă, ce lacustru, ce, ai primăria în baltă?... N-auzi? Repetă după mine... ilustru'!

– Ilustru'... primar!

– Așa, zi-nainte!

– Deci, ilustru' primar Gaburici Strungăreață, adică

eu, m-am... ă... adică înțelegeți, și astfel avem posibilitatea de a inaugura, astăzi, așa cum cei de pe la ministere, la capitală, inaugurează tot felul de obiective, ștotașa, și noi vom inaugura canalizarea localității.

Auzind această veste, reporterița se aruncă cu microfonul asupra primarului.

– Domnule primar, aceasta este o știre foarte importantă, la alții s-au delapidat banii, iar domnul primar Gaburici Strungăreață a făcut canalizare în localitatea dumnealui. Sunt nerăbdătoare să văd și eu această senzațională lucrare...

– Da, poftiți! îi invită primarul.

Cei doi se îndreaptă spre marginea scenei, urmați de cameraman. Ajunși la marginea scenei, primarul îi arată reporteriței o groapă mică.

– Ce-i asta, dom'le?! se miră reporterița.

– Ce-ai, Gărgărița, te-a lăsat vederea, nu vezi groapa aia, adică șanțul acela mic, la vreo douăzeci de centimetri?

– Păi, băi, primaru' Strungăreață, io văd un șențuleț de douăzeci de centimetri, da' te-ntreb unde-i canalizarea?

– N-o vezi?

– Ce să văd, că doar n-o fi șențulețu' ăsta...

– Ba da, acest șanț face parte din canalizarea localității, pentru canalizare trebuie să sapi șanțuri, să bagi țevi...

– Gaburici, ț-e rău, cum să inaugurezi douăzeci de centimetri de șanț pe post de canalizare?

– Păi, ce? Aia la capitală nu inaugurează douăzeci de centimetri de autostradă?! Eu ce-am, ce-s mai prost? Eu de ce să nu inaugurez doar douăzeci de centimetri de canalizare?

– Până la urmă ai dreptate. Mare realizare, n-am ce spune!

– Dacă n-ai ce spune, tac!

Primarul revine în mijlocul scenei la microfon.

– Dragi concetățeni!... În continuarea programului artistic o avem ca invitată de lehamite...

– Alo! îl întrerupe iar reporterița. Băi, minte de politician local, și lustruită pe deasupra, ce-i aia invitată de lehamite? Se zice invitată de onoare.

– La tine acolo s-o zice de onoare, la noi aici e de lehamite.

– Până la urmă ai dreptate, că și tu tot de lehamite ești.

– Deci, invitata noastră de lehamite, Țiți Fleașcă, a doua donă...

– Aoilică, mamă! E primadonă, nu a doua donă!

– În afara faptului că-i de o tonă, la noi nu-i primadonă, c-a mai cântat și la alții, deci la noi e la mână a doua, adică a douadonă.

– Indiferent la a câta mână cântă tot primadonă este!

– Deci, invitata noastră de lehamite, care-i, cică, c-așa zice reporterița Gărgărița Tăvălug, că-i primadonă la cârciuma din satu' vecin.

– Țiți Fleașcă! Țiți Fleașcă! se scandează din mulțime.

(continuare în pag. 36)

– A venit invitată la noi pentru că în satu' ei n-o mai lăsa nimeni să cânte, că le-a murit oamenilor găinile-n cuibare când cânta primadona de lehamite.

– Păi, atunci tu de ce-ai adus-o aici? îl întreabă reporterița.

– Taci, cotoroanțo!

– Gărgăriță! Nu, cotoroanță!

– Totodată se va produce pe scenă și invitatul nostru Albacete Păpădie, câștigătorul concursului de răgete, a luat premiu' întâi, răgea mai abitir ca măgarul lu' țața Sevastița, a din capu' satului.

Cei doi artiști își fac programul artistic după care primarul ia din nou cuvântul.

– În continuarea sărbătorii noastre vă vom prezenta ultimele realizări surprinzătoare ale primăriei. Astfel că acum vom dezgoli statuia...

– Ailileo! Minte de politician local, vei dezveli statuia.

– Bine, Gărgărițo! Deci, vom dezveli statuia ecvestră a primarului...

– Băi, minte lustruită, ce statuie ecvestră, tu știi ce-i aia echitație?

– Nu!

– Atunci, de unde până unde atâta statuie ecvestră, cum ai stat tu călare?

– Păi, primaru'...

– Da' primaru' știe să călărească?

– A, nu! Nu el călărește, el e călărit...

– De soție, de amante, de cine e călărit?!

– De pureci și de păduchi! se aude din mulțime.

Primarul pune piciorul în prag.

– Ia, gata! Să lăsăm statuia, o vom dezgoli într-un spațiu restrâns, printre ai noștrii. În continuare vom inaugura case pentru tineret.

Cum aude, reporterița se repede cu microfonul spre fața primarului.

– Domnule primar Strungăreață Gaburici, suntem uimiți de un astfel de anunț, deși nu mai sunt tineri, toți au plecat în Italia și Spania. Extraordinar, primarul acestei localități a construit case pentru tineri.

Urale din mulțime.

– Domnule primar Strungăreață, să mergem să vedem noile case, îl invită reporterița.

– Nu mergem nicăieri, le aducem aici!

– Cum așa?!

– Le aduce ajutoru' meu. Hei! Chirpici, adu cotețu'!

Numitul Chirpici apare din spatele scenei cu un coteț de câine în brațe, îl așează în fața primarului și se retrage.

– Ce-i asta, Gaburici?! se miră reporterița.

– Nu vezi, Gărgărițo? Această magnifică construcție reprezintă cotețu' câinelui.

– Care, câine?!

– Al viitorilor tineri care își vor construi case la noi în localitate, acesta va fi cotețu' unuia dintre câini.

– Lasă, cotețu' acu'! Unde-s casele pentru tineret?

– Păi, astea sunt, din casele pentru tineri, acu' inaugurăm cotețu' câinelui.

– Aolică, mamă! Ce inaugurări sunt astea, nea primare?

– Păi, ce, ăia la ministere cum poate, ce io-s mai prost?

– Mă rog!

– Nu mă mai ruga, că n-am.

– Ce n-ai, bre?

– Orice m-ai ruga, n-am!... Deci, primarul de glastră...

– Aolică, Gaburici! Ce-i aia de glastră?

– Păi, eu sunt de mare glastră!

– Se zice de vază, nu de glastră!

– La tine acolo s-o zice de vază, da' la noi aici, că noi suntem mai spălați, așa, se zice mai modern, de glastră.

– Băi, minte de politician local, există un obiect în care pui flori, care se numește glastră și totodată și vază, da, înseamnă același lucru, dar vaza la care te referi tu nu înseamnă același lucru cu glastră. Asta e prea complicat pentru mintea unui politician.

– Acu', ce să zic, mai am nevoie de tine, mă mai dai pe la televizor, hai, să zic ca tine, fie, primaru' de vază, adică nu de glastră, al localității noastre a avut mari realizări...

– Hai ca-i nimerit-o!

– În continuare vom inaugura...

– Aolică, primare! Mai ai multe inaugurări din astea celebre?

– Păi, da! Ce, eu am fost primar atâția ani degeaba?

– Ce mai inaugurezi?

– Dragi concetățeni, vom inaugura la sărbătoarea localității noastre... dispensarul din localitate!

Cum aude reporterița se repede cu microfonul spre fața primarului.

– Domnule primar Gaburici Strungăreață, aceasta este o veste extraordinară, s-au închis spitale în țară, nu mai sunt doctori și asistente, toți au plecat în Anglia, Franța, Germania, și dumneavoastră inaugurați, astăzi, dispensarul din localitate. Extraordinar!

– Da, ne-am gândit la sănătatea și bunăstarea locuitorilor acestei localități. Am făcut eforturi și, da, astăzi, putem cu mândrie să inaugurăm dispensaru'.

– Gata, haideți să-l vedem!

– Ho, Gărgărițo! Că nu mergem nicăieri.

– Cum facem, unde-i dispensarul?!

Primarul se scotocește prin buzunare și scoate ceva, ridică mâna deasupra capului pentru a arăta tuturor ce are în mână.

– Uitați aici! Astăzi inaugurăm dispensaru' din localitate, adică... primele două seringi!

Mihaela ROȘIORU

WILHELM

Când Nicu al lui Matei din Câmpuri se duse dis-de-diminează la pădure să mai aducă lemne, dincolo de capul satului, unde drumul o ia în sus printre copaci, zări mai la o parte un om prăvălit între două tufişuri. Omul stătea cu ochii închişi şi gema slab. Nicu se apropie şi văzu că omul, chircit cum stătea, era îmbrăcat într-o uniformă albastră şi purta în picioare cizme încă bune, deşi murdare de praf şi de noroi. Lângă el îi căzuse casca din cap, dezvăluind un păr blond spălăcit şi rar. Omul părea tânăr, către vreo patruzeci de ani. Când se apropie de el, Nicu îl auzi bâiguind nişte vorbe nemţeşti, pe care nu le pricepu.

Nicu se întoarse la căruţa după sticla cu apă. Îşi turnă în palmă şi răcori faţa murdară a neamţului, apoi îi dădu să bea. Îl trase mai la o parte, în adâncul pădurii şi îl acoperi cu nişte frunziş şi nişte crengi. Neamţul nu se mai mişca şi nici ochii nu-i mai deschise când Nicu dădu bice cailor şi căruţa dispăru în pădure.

Când se lăsă noaptea, Nicu se întoarse cu căruţa încărcată de lemne. Îşi făcuse socoteala, dacă îl va mai găsi pe neamţ în viaţă, să-l urce lângă el, să-i pună pe umeri o haină veche de-a lui şi o căciulă pe cap şi așa, la adăpostul întunerului, să-l ducă în sat.

Neamţul era tot acolo unde îl lăsase. Vestonul se ridica şi cobora pe piept. Nicu răsuflă ușurat. Cu greu reuşi să-l scoale în picioare, să-l sprijine şi să-l așeze lângă el, pe scândură, în căruţa. Omul nu reușea să se țină drept, se tot apleca şi se sprijinea de Nicu.

Se lăsase frig. Era o noapte fără lună, iar pe uliţă nu mai era nimeni. Anica, nevasta lui Nicu, își făcu cruce când îl văzu. Deschise porțile, să intre cu căruţa. Nicu se dădu jos, apucă caii de dârlogi şi băgă căruţa cu lemne în curte. Anica răsuflă ușurată că își văzu bărbatul acasă. Așa de mult nu întârziase niciodată la pădure. Se temuse să nu i se fi întâmplat ceva.

-Da aista cini-i?

-Nu știu. L-am gasit în paduri. Îi rănit.

Amândoi îl târără spre casa de chirpici, dar când să-l bage în casă Nicu spuse:

-Mai ghini îl ducem în bașcă. Aduc priciul din magazie și-l culcăm acolo. Îi mai sigur așa. Nu trebui să-l vadă niminea.

Îl coborâră cu chiu cu vai cele câteva trepte în beci. Aici era întuneric beznă, cam frig și mirosea a mucegai. Îl așezară pe o treaptă.

Anica dădu fuga în casă și se întoarse cu lampa, cu o oală cu apă fierbinte și un lighean. Îl spălăra cum putură. Omul era rănit la umăr. Se pătase și vestonul uniformei de sânge închegat. Anica îi turnă pe rană țuică. Omul

gemu tare. Apoi îl unse cu o alifie din ierburi și untură de bursuc, pe care i-o dăduse ei un călugăr de la schitul din Panciu, o alifie tare bună la tot felul de răni.

Nicu căra în beci priciul. Puseră pe el o plapumă și un macat, peste o saltea de paie. Așezară priciul, care abia încăpea, între butoaie, pe sub rafturi cu borcane și damigene.

Neamţul era îmbrăcat acum în niște pantaloni, o cămașă și o flanelă veche de-a lui Nicu. Uniforma o împăturiseră și o pitiseră după o budană. Anica ieși pentru a nu știu câta oară din beci și se întoarse cu o strachină cu borș și mămăliguță fierbinte. Omul apucă lingura cu o mână slăbită. Anica îl ajută să ducă la gură.

-Nu te-o fi văzut careva, zise ea.

-Măne, când să scoali copchiii, să-i duci la mamaia, să nu prindă ceva și să vorghiească cu alți copchii pi uliță!

Nicu era rupt de oboseală și de grijă. Anica tăcea. Se mai uită o dată la omul care acum se întinsese pe prici. Nicu se îndreptă către scări și începu să le urce, cocârjat, pentru că scara era foarte abruptă.

-Danke, auzi în urma lui, dar nu înțelese.

Până acum Anica nu zisese nimic. Dar după ce stinseră lampa, începu să-l boscorodească pe Nicu. N-aveau și așa destule pe cap, nu se ajungeau de la o zi la alta! Și dacă l-a văzut cineva, e neamț, e dușman. Peste tot colcăie de soldați ruși. Țștia n-au niciun Dumnezeu, intră în casele oamenilor și iau tot ce găesc. Dacă intră vreunul în beci și dă de asta? Părintele își duce în fiecare dimineată fetele în păpușoi, la țarină, are acolo niște păpușoi înalți. Lasă peste zi copilele acolo de frica rușilor. Le mai aduce noaptea, să doarmă acasă, ori doarme și părintele noaptea în păpușoi, cu ele. Lumea e speriată de nu se mai poate. De când au întors armele, nu se mai știe care e dușman și care nu.

-Niciodată nu poți ști aiasta, fimeie, mormăi Nicu. Da' acu s-o semnat armistițiul. Di acum o să hie altceva. Da pi aista îl mai ținem o vreme aici. Măcar până s-a mai întrema.

-Dacă-l găsăsc rușii în bașcă îl împușcă și ni împușcă și pi noi, zise Anica, înecată de plâns. Rămân copchiii di noi! Ooof, de nu te-ai mai fi dus la paduri, nu-l mai gaseai, îl lasai ursitei lui, pacatili meli!

-Păi mă gândiam să nu-l mai lăs în bașcă. Chiar di măne am di gând să fac un pereti fals colea în odaie și să-l ascund acolo. Îl fac așa din nuieli, îl lichesc frumos, îl scliviesc și-l bag pi neamț acolo. Acolo nu-l mai găsăști niminea. Îi ducem frumos di mâncari, o să vezi, niminea nu-l mai găsăști.

-Da' pi undi intrăm să-i ducim di mâncari?

-Pi la sobă. Las așa o gaură în spatele sobii. Cum îi iea facuți pi chicioari, acolo sub iea, undi ținem lemnii, lăsăm oleac` di loc. Dăm frumos lemnii la o parti și intrăm. Și iel poati ieși pi acolo. Poati să să uiti rusu mult și ghini, cî sub lemni n-o să-i deie în gând să cate.

(continuare în pag. 38)

-Și dacă nu s-a faci ghini? Dacă moari?

-Da nu mai cobi, măi muieră! Și las-mă să dorm!

A doua zi Nicu coborî în bașcă. Neamțul se sculase și întinsese frumos macatul pe prici.

-Pi mini mă chiamî Nicu, zise el, tare și răspicat. Nicu, mai zise o dată, împungându-se cu degetul în piept.

-Wilhelm, spuse neamțul.

-Ți-i oleacă mai ghini? îl întrebă Nicu. Uite acu vini muieră cu o canî di lapte muls ș-o bucatî di pâne, ț-o fi foame, dă. Și ne-om uita și la rană. Azi pari să cați mai ghinișor.

-Ghinișor, zise și neamțul, și zâmbi.

A doua zi îl mutară în puterea nopții în odăița din spatele sobei.

-O să stai aci ca-n sânu lu Avram, îi zise Nicu. Punem lemni pi foc. Nu ti gășăști niminea. Stai aici-șă!

De ieșit, n-a ieșit neamțul curând din odăița dindărătul sobei. Anica îi aducea de mâncare. Se învățase neamțul cu borșul de ște-vie, cu zeama de urzici, cu mămliguță. Mânca fasole, mânca mură-toare, varză, ce se găsea. Anica îi căra căldarea dimineață afară la privată. Vede Dumnezeu, se gândea ea. Și le-o ajuta și la copilașii mei pe lumea asta, i-o ocroti, că tat-su își ia de la gură și i-e milă și de dușman.

Odată a ieșit neamțul în curte în puterea nopții, pe când cântau cocoșii. I s-a făcut așa un dor de aer proaspăt. A ridicat capul și s-a uitat la stele. Așa de multe la un loc nu văzuse niciodată, nici așa de strălucitoare. Se vedea și Calea Laptelui și greierii nu mai conte-neau cu cântarea. Era o frumusețe. Dar l-a simțit câinele și a început să latre. Atunci a intrat înapoi.

De la o vreme începuse să o rupă pe românește, nu cine știe ce, așa, câteva cuvinte. Anicăi i-ar fi venit să rădă dacă n-ar fi fost așa de amărâtă. Îi puneă borșul și neamțul zicea boda-prosthe! Și cum era așa îmbrăcat ca un mocan, cu ochii ăia ai lui albaștri, ți-era mai mare mila. Vai de steaua lui!

După o vreme începuse s-o rupă binișor și Anica află că are pă-rinți, că locuiește și el la țară, că e însurat și are un băiat.

Trecu iarna și începu să se desprimăvăreze. Înfloriră pomii în grădină. Nicu se hotărî să-l mute pe neamț la odaie, la pădure, unde ținea vara fânul. Chiar și în cămăruța din dosul peretelui fals era ris-cant. Se făceau percheziții în sat. Intraseră și la vecinii din vale. Și la finul. Tot într-o noapte Nicu îl urcă pe neamț în căruță pe capră, îmbrăcat mocănește, cu căciula în cap și cu un cojoc în spinare și-l porni tocmai sus, la odaie, unde avea fâneața. Luase mai multe pro-vizii cu el și i le lăsă acolo.

-Mai trec eu piste vreo câțiva zile, zise. Tăt așa, noaptea.

-Ghine, răspuse neamțul. Umbli sanatos!

La două-trei zile Nicu trecea și-i aducea de mâncare, noaptea. Și sarmale, și mâncare gătită îi puneă Anica. Și mămligă rece.

Peste o lună s-a făcut pace. Oamenii își vedeau de ale lor ca și până atunci. Vremurile erau tulburi. Se auzea că vin comuniștii. Lumea spera să vină americanii.

Atunci Nicu se hotărî să meargă cu neamțul la șeful de post din sat. Acesta se miră nu puțin când auzi întreaga poveste și când se înțelese, de bine de rău, cu

neamțul pe românește.

-Trebuia să fi vinit mai demult cu dumnealui, nea Nicu, îi spuse șeful de post, după ce studie livretul militar al neamțului. Îl trimi-tem la poliție la Focșani, să-i facă actele și să-l repatrieze.

A doua zi Wilhelm plecă la Focșani. Anica îi dădu la el o traistă cu de-ale gurii. Nicu îi dădu cojocul. Se opriră în poartă. Își strân-seră mâinile. Se priviră în ochi. Se îmbrățișară bărbătește. Neamțul o îmbrățișă scurt și pe Anica.

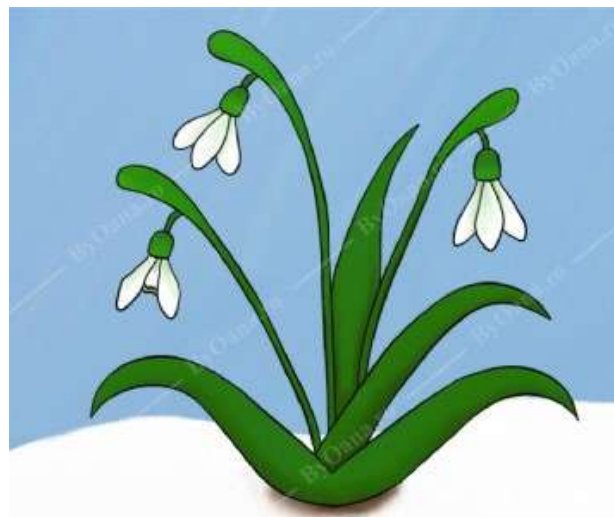
-Rămâi sanatos, tanti Anica! Boda-prosthe!

Anica își șterse colțul ochilor cu basmaua. Nicu se întoarse și o porni către grajd.

După șase luni veni o scrisoare. O scrisese altcineva, pe româ-nește. Wilhelm ajunsese cu bine acasă. Lucra acum la Faber Castell. Ai lui au fost foarte bucuroși când s-a întors. Îl crezuseră mort pe front.

După mai mulți ani Nicu al lui Matei și Anica s-au trezit cu Wil-helm în poarta casei. Acesta se dădu jos dintr-o mașină. Frați să fi fost, și nu s-ar fi bucurat mai mult de revedere. Au mâncat, au băut vin. Neamțul a coborât el în bașcă să scoată vinul. A doua zi a vrut să urce și pe la odaie, să vadă ce mai era pe acolo. Fâneața era ver-de, înțesată de flori în tot locul, iar în pădure cânta cucul. Wilhelm le-a adus la alde Nicu un aparat de radio, multe haine, pantofi și creioane, gume, ascuțitori și stilouri la copii. Pe lângă dulciuri o grămadă. Mai târziu a sosit cu trenul, tocmai din Germania, un fri-gider. Nimeni nu mai avea atunci la Câmpuri frigider. Veneau ve-cinii la Nicu și se minunau de așa dulap, în care înghețau toate boc-nă.

Peste încă un an Wilhelm a mai venit o dată. Anica mai născuse un băiat și Nicu a vrut să i-l boteze neamțul. S-au dus cu copilul la biserică. Neamțul ținea băiatul în brațe. l-au pus numele Wilhelm, numele nașului. Atâta doar, că lumea n-a putut să se obișnuiască sa-i spună Wilhelm. l-au zis Vintilă, și așa a rămas.

Camelia OPRÎȚA

Vestea

Un greier în haine șic, mai distins decât un crai,
Se urcă pe piatra albă,
Spre copii rosti de grabă:

- Mult stimată adunare, cartea noastră a sosit!

Alți gândaci veniră îndată, cu monocluri mici pe nas.
Iar un cărăbuș sihastru, când ieși din Prefectură,
Strigă tare cât s-audă găzele din bățatură:

- Hai cu toții la lectură!

Globulețul de înghețată

În copaci cu floare șic
Am pus cremă de fistic.
Dulcuri, inimi de-nghețată,
Turtă dulce, ciocolată.

Turta dulce e brodată
Cu un soare de zăpadă.
O grădină de afine
Săniuță cu praline.

Pe zăpadă e Codița,
Savurează la halviță,
Fursecuri din marțipan
Acadele cu susan.

Codița mereu cuminte,
Vine prima la plăcinte.

La clătitele cu nuci:
De le coci, nu mai apuci!

-Daaa, și chiar din doboșei
Își făcu brățări, cercei.
Croi și o pelerină
Din fagure de albină.

O rochiță din bezele
Cun nasturi de acadele.
Iar din gemul de gutui,
Parfum, calitatea întâi!

Precum vezi e campioană
Pe stele, amfitrioană.
Dar nu-i vreme de pierdut,
Degustarea a-nceput!

Globulețul de înghețată
E grădină înflorată.
În mijlocul ei, cochet,
Un puț galben cu șerbet.

Am greșit eu cu ceva?!
Pisica doar saliva...
Dar cum lumea de înghețată
Are granița brodată

Cu fire de ciocolată,
Se topi cât ai clipi
Pe buzele de copii.

Cățelușul Zmeu

Gâsculița mea cea mică
Este tare frumușică.
Are aripi lungi, pufoase,
Gulerașe-gulerașe.

Cârdul de surori o -ntreabă:

- Surioară, vii la iarbă ?

- Nicidecum nu voi veni,
Sunteți tare cenușii.

Eu sunt albă ca o floare,
Voi prea negre pe spinare !
Vezi ce aripi lucitoare ?
Nourași bătuți de soare...

- Tot ne spui că ești frumoasă,
Zise găscă cea mai grasă.
...Dar ai glasul fioros,
Zise alta fără rost.

Ga-ga-ga și iară ga,
Incepură a se certa.
Tărăboi în bățatură,
Și-un cățel cu ou în gură.

Hoțu' nostru înfometat
Avea ochiu' stâng vârgat.
Fura ouă din cuibare
Și le pitula sub floare.

-Ajutooor, ajutooor !
Strigă găscă mea de zor,
Săriți ! Vai de oul meu,
Îl luă cățelușul Zmeu !

Cât ai bate din aripă,
Își făcu cuibar în pripă.
Pe bandit l-a înfășcat,
Vai de ochiul lui vârgat...

Și-l mai ciupi de spinare,
Fugea de n-avea picioare.
Greu e oul, foarte greu,
Zise cățelușul Zmeu.

(continuare în pag. 39)

(urmare din pag. 38)

Meșterică Cioc-Cioc

Nucul zise către prun:
- Dacă n-ai meșter deloc,
Cum ți-am zis și cum îți spun,
Meșterică Cioc- Cioc- Cioc
Este medic foarte bun.

A!... Mi-ai zis. Dar cine-i oare?
Că am viermișori o droaie:
E cumva ciocănitoare?
...Păi, să vină după ploaie.

Și când ploaia s-a oprit,
Meșterul cu moțul crom
De îndată a sosit...
Consultase altu' pom.

Cioc! Cioc! Cioc! Bătu în scoartă.
Adună toți viermișorii
Și-i înfășură cu ață,
Pe prun îl trecu florii.

Mulțumesc că m-ai salvat...
Meștere, ești doctor bun!
Uite vezi? M-ai vindecat,
Zise vesel micul prun.

Balada broscuțiană...

O cunoașteți pe Cocuța?
Toată ziua se dă huța
Pe un ram de crizanteme
Cu doi nuferi, diademe.

Astăzi e concert pe lac,
Fredonează: Oac-oac-oac,
Și se-ntreabă: ce să fac,
Că deloc nu mi-e pe plac.

Pe cuvântul meu de broască...
Nu știu cum să-i fac să tacă.
Să cântăm în armonie,
Numa' într-o veselie.

Sunt țânțari și prea stridenți,
Conduși de locotenenți,
Care cum se vede bine,
Ce cânt eu, nu le convine.

M-am gândit să-i chem la sfat
Când termină de cântat.
Că aș vrea de bună seamă
Să le fiu de fel soprană.

După-o vreme corul tace.
Este liniște și pace.
Și când veni vreme bună,
Stau de vorbă împreună.

Conveniră dar să cânte
Într-un cuib de flori mărunte.
Cocuța, solist vocal
Sus pe creanga de arțar.

Glas subțire de țânțar
Dădu tonul din arțar,
Iar Cocuța fiind solistă
Și deloc minimalistă:

Haideți să cântăm: Oac-oac,
Cetățeni suntem pe lac.
Balada broscuțiană
O cântau duios, de-o seamă.

Nana – Coțofana

Coțofana sta pe floare,
Crezând c-a ajuns la soare,
Însă frunzele înșirate
Îi șopteau că e departe.

Pentru prima dată vede
Prea mulți sori cu coadă verde,
Zbură jos și lung privește,
Țopăind copilărește.

Minunat, s-a minunat
Și deodată a zburat.
Căuta pe câmpuri claie
Să adune niște paie.

Hotărî c-ar vrea o casă
Pe o pălărie aleasă
În mijlocul soriilor,
Mult deasupra florilor.

Zis – făcut în mare grabă,
Cum văzuse în ogradă,
Cuib de paie și de vată,
Însă toamna veni-ndată.

Ploaia-i udă și desface
Cuibul mic la patru ace.
Mult muncise și-acum iată,
Soarele e plin de vată.

Mai târziu, ea a aflat
Cum e soarele plouat,
Că îi zise altu' pui
Ce e floarea-soarelui.

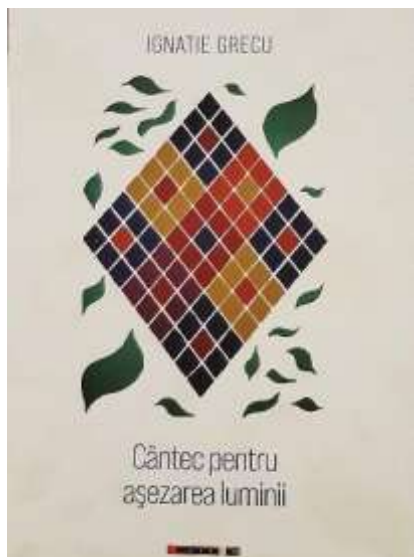
Atunci Nana cam zburlită,
Cum se vede, necăjită,
Se-ndreptă către un pom
Mult mai nalt decât un om.

Des la frunză, ceva umbră,
Soarele pe crengi îi umblă.
Și-și făcu o casă mare,
Trainică și-ncăpătoare.

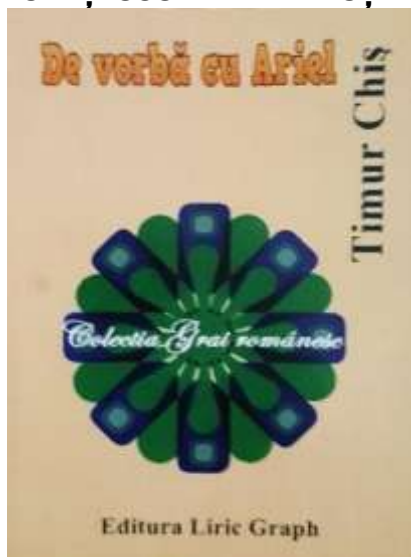
(Din volumul în lucru "Povestiri și Poezii la Castelul Regelui")

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Ignatie Greuc – Cântec pentru așezarea luminii
Editura Eikon, București, 2021

Timur Chiș - De vorbă cu Ariel
Editura Liric Graph, ăurei, 2021

Spiridon Voinescu – Trecutul viitor
Ed. InfoRapArt, 2022

Otilia Ardeleanu – Timpul meu se măsoară...
Ed.Ex Ponto, 2021

Alexandru Cazacu – Ora H
Ed. Neuma, 2021

Ileana Todoran – Vase reparate cu aur
Editura InfoRapArt, 2022

Otilia Ardeleanu – Doze de plăcere
Editura Neuma, 2021

Aurel Brumă – Chiriaș temporal
Editura Performantica, 2022

Otilia Ardeleanu – Când tac și tu mă ascuți
Ed. Junimea, 2021

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro